

Příprava na hodinu ČJ

Tematický celek: Slovesa a slovesné tvary

Třída: 4.D

Cíl: Rozliším jednoduché a složené tvary sloves

Počet žáků: 20

Pomůcky: Dva tvrdší papíry velikosti 30x20 cm, 50 papírků velikosti 8x4 cm, sešit, psací potřeby, pastelky, fixy

Část	Obsah	Čas	Organizace činnosti	Poznámky
Úvodní část	Úvod hodiny – pozdrav	2 min	Organizovaný začátek hodiny, kdy spočítám žáky, zkontroluji připravené věci na lavici a hromadně se pozdravíme.	
	- Organizace hodiny	5 min	Seznámení žáků s obsahem, průběhem a cílem hodiny.	
	- Opakování a procvičování	8 min	Do sešitu či na papír si děti napíší jednoduché věty o tom, co dělaly o víkendu zajímavého. Poté si ve větě barevně vyznačí podstatná jména a jinou barvou slovesa. V kroužku na koberci nám každý přečte jednu větu a řekne co má zvýrazněné. Ukážeme si na tom, jak jsou ve větě tyto dva slovní druhy důležité a že jsou na sebe vázané, protože nám tvoří základní stavební jednotku (podmět a přísudek). Poté si zopakujeme, co všechno si pamatujeme o slovesech abychom mohli navázat na novou látku.	

Hlavní část	<p>Hlavní část hodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nové učivo 	8 min	<p>Na tabuli napíšete dvě krátké věty (Tatínek pracuje na zahradě. ; Maminka bude dělat oběd.). Děti si věty opíšou do sešitu a budou přemýšlet čím se tyto dvě věty liší. Poradím jim, aby si vyznačily slovesa a poté svůj typ napsaly pod to. Já budu obcházet třídu a dívat se, kdo na to přišel. Když to někdo bude mít správně, vyvolám ho, aby nám svůj typ řekl. Já poté dovysvětlím, že se jedná o slovesa jednoduchá a složená a jak je tedy ve větě poznám. Společně si poté vymyslíme další příklady abychom to viděli v praxi.</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">JEDNODUCHÁ SLOVESA</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">SLOŽENÁ SLOVESA</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> </div> <div style="display: flex; justify-content: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div> </div>
	<ul style="list-style-type: none"> - Fixace nového učiva 	12 min	<p>Třídu si rozdělíme do dvou skupin. Jedna skupina dostane téma jednoduchá slovesa a druhá dostane složená slovesa. Úkolem obou skupin bude vytvořit na přiložený papír nápis zadaného tématu a dále na menší papírky vymyslet co nejvíce příkladů toho určitého tématu. Kartičky nám později budou sloužit k tréninku a opakování.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola práce 	5 min	<p>Až budou děti hotové, či uběhne časový limit na zadaný úkol, vypracované kartičky si děti ve skupinách vymění a budou mít za úkol zkontrolovat, zda všechna slova na kartičkách jsou v této skupině správně. Pokud se jim nějaká kartička nebude zdát, dají ji na stranu a poté si ji zkontrolujeme hromadně.</p>	

Závěrečná část	Závěr hodiny	5 min	<p>Na konci hodiny se sejdeme na koberci v kroužku. Zhodnotíme a zkontrolujeme si poslední aktivitu, zda všechny kartičky byly správně, popřípadě si doupřesníme nejasnosti. Poté nám někdo zkusí zreflektovat všechny zjištěné informace o slovesech jednoduchých a složených. Zeptám se, zda tomu všichni rozumí a sama toto téma zopakují a zakončím. Zhodnotíme si společně cíl hodiny a já povím, co nás bude čekat v další hodině českého jazyka.</p>	
----------------	---------------------	--------------	---	--

Reflexe od paní učitelky Ireny Dlaskové

Příprava je podle mého velmi zdařilá, oceňuji zejména praktičnosti = možnost využití v hodině. Také se mi líbí postupná návaznost kroků. Myslím, že takto připravenou hodinu skutečně můžeš využít při výuce tohoto tématu naprosto beze změny. Proto ber následující poznámky jen jako mé postřehy ovlivněné praxi ve třídě jakou mám:

- Myslím si, že pozdrav a organizace ti zaberou méně času (pokud se nejedná o první hodinu dne; pokud je to 1. hodina, hodně záleží na zvyklostech školy a tvém stylu práce - já např. dělám docházku až v průběhu dne, protože mi přijde důležitější, aby děti rovnou začaly pracovat).
- Podle konkrétního složení žáků je nutné zvážit, kolik času by jim zabralo vymýšlení a zapisování vět, vyznačování podstatných jmen a sloves, přesun na koberec, vzájemné seznamování s větami a označenými slovy. Podle mě by to trvalo mnohem déle, děti si nebudou jisté, budou se řešit chybná určení slovních druhů atp. Samozřejmě jsou varianty - sdílení ve dvojicích; jen ti, kdo o to stojí; tvorba vět ve skupinách atp. Sama uvidíš podle třídy.
- K dosažení tvého cíle aktivity - uvědomění si souvislosti mezi podmětem a přísudkem bych raději nechala děti označovat jen podmět a přísudek ve větě, je to pro ně přehlednější (ale museli by už tuto látku zvládat).
- Já bych asi zvolila za cíl aktivity pouze nalezení přísudků = sloves ve větě, je to rychlejší cesta, jak se ke slovesům a jejich kategoriím dostat.
- V další části (nové učivo) bych využila příklady od dětí získané při sdílení vět. Můžeš některé z nich rovnou zapisovat na tabuli (samozřejmě je třeba mít i vlastní příklady, pokud by děti nevytvořily žádné vhodné př. pro složené tvary). Nevím, zda bych je nechal příklady zapisovat do sešitu, ani si nejsem jistá, zda bych je stíhala obcházet, u nás ve třídě bych nechala děti sdílet své nápady - tím, jak se vzájemně slyší při přemýšlení často můžou vzniknout skvělá vysvětlení.
- Při fixaci bych třídu rozdělila na více skupin (př. dvě a dvě) - mám pocit, že když bude třída jen na dvě části, většina se pouze poveze s těmi aktivnějšími (v menších skupinkách je vézt se těžší).
- Kontrola práce je super, raději bych si je však pro jistotu obešla, či udělala ještě kontrolu společnou, aby to bylo 100%.

Opravdu mě mrzí, že jsi nemohla zrealizovat hodinu podle této přípravy, zrovna minulý týden by se nám to moc hodilo. Držím ti palce, až ji jednou skutečně realizovat budeš.

DOPROVODNÝ LIST K MATERIÁLU V PORTFOLIU

<p>O jaký typ produktu se jedná?</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Výpisky ze zajímavé knihy či článku ☐ Výpisky z reportáže, rozhovoru či videa ☐ Poznámky z přednášky či semináře ☒ Příprava vyučovací hodiny s reflexí ☐ Poznámky z náslechnů ve výuce ☐ Esej ☐ Ročníková práce ☐ Referát ☐ Plakát ☐ Myšlenková mapa ☐ Zpětná vazba (od fakultního učitele, VŠ učitele, spolužáka...) ☐ Jiný: _____
<p>O čem materiál pojednává? Jaké téma se v něm objevuje?</p>
<p><i>Příprava na vyučovací hodinu českého jazyka pro 4. ročník na téma jednoduchých a složených tvarech sloves.</i></p>
<p>Proč je pro mě tento materiál důležitý? Jak přispěl k mému profesnímu rozvoji? Čím se stal významný na mé cestě stát se učitelem? Co konkrétně dokládá, ilustruje, vysvětluje?</p>
<p><i>reflexe na přípravu, kterou bych nebyl konou uskutečnila, byla velmi přínosná. mám alespoň představu do budoucna.</i></p>
<p>Jakou otázku k tomuto tématu ještě mám? Jaká odborná literatura či teorie hledá na toto téma odpovědi? Kde se mohu dozvědět o této problematice více?</p>
<p><i>knihy a materiály na přípravu nebo činnosti (český jazyk souhrnně - 4. ročník; Hlaváčková E., Kalláčková B.; Blog)</i></p>

Posilování třídního kolektivu

Soubor aktivit

Vypracováno studenty 2. ročníku I.ST

Desetníková štafeta

Cílová skupina – 8+

Velikost skupiny – nejméně 8

Pomůcky na realizaci – mince (čím menší, tím je hra obtížnější)

Zadání instrukce – Celá třída se rozdělí na dvě stejně velké skupiny. Hráči stojí za sebou v řadě. První dostane na hřbet pravé ruky minci (např. pětikorunu). První hráč předá minci (bez pomoci ruky, nebo jiného hráče) na hřbet pravé ruky druhého hráče, ten ji pošle stejným způsobem třetímu atd. Skupina, která dopraví minci po hřbetech rukou nejrychleji až k poslednímu, vítězí. Když někomu mince spadne, mince se vrátí na hřbet prvního hráče. Toto pravidlo můžeme změnit, aby to nebylo tak obtížné. Spadlou minci můžeme vrátit na ruku toho, komu právě spadla.

Reflexe – V této hře musí děti uplatnit obratnost, soustředění. Je to hra zaměřená na spolupráci jednotlivých hráčů. Každý ve skupině je stejně důležitý, všichni se musí snažit, když na ně přijde řada.

Vzkaz pro kolegy – Tato hra pochází z knihy: ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk. *Hry pro zvládnutí agresivity a neklidu*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008., strana 88. V této knize je mnoho her, které se dají dělat ve třídě.

Ostrov se zaplavuje

Cílová skupina – 3. třída – 2. stupeň

Velikost skupiny – 10 - 30

Pomůcky na realizaci: lano

Zadání instrukce: *Všichni se postavte na ostrov (lanem vytvořený kruh). Postupně se ostrov bude zaplavovat a v moři se vyskytují nebezpeční žraloci. Vaším úkolem je, aby nikdo z vás z ostrova nespádl, pokud šlápnete mimo lano, padáte do hlubin moře. Musíte vymyslet, jak se na ostrově udržet, i když bude postupem hry hodně malý.*

Reflexe – (co si mají žáci z této aktivity „odnést“, co jim přináší): Tato hra rozvíjí spolupráci kolektivu a fantazii – musí vymyslet, jak na ostrově udržet všechny. Děti přijdou na to, že nemůžou hrát samy za sebe, ale musejí se domlouvat mezi sebou, jsou tam důležité všechny stejně.

Vzkaz pro kolegy – Hrajeme tuto hru ve skautu a je to vždy legrace, děti ji mají moc rády.

Kdo to je?!

Cílová skupina – Jakákoli věková kategorie

Velikost skupiny – 10 – 50 dětí

Pomůcky na realizaci – lístečky se jmény žáků

Zadání instrukce – Hráče rozdělím do menších skupin po 3-5 dětech. Připravím lístečky se jmény všech žáků. Na začátku každého kola si jeden hráč ze skupiny vytáhne náhodné jméno. Dále je mu určen jeden ze tří způsobů, kterým má jméno ztvárnit – kreslení, slovní popis nebo pantomima. Zbytek členů skupiny se snaží ve vymezeném čase uhádnout, o koho jde. Pokud se jim to podaří, získávají bod, a pokračuje další skupina. Při pantomimě samozřejmě nemůže hráč ukazovat na hráče, kterého má na lístečku, nýbrž napodobit jeho charakteristické pohyby atd... Podobně tak při slovním popisu nemůže říkat věci typu "Teď zrovna sedí vedle tebe a má červené tričko", nýbrž popisovat jeho vlastnosti, vzhled, zájmy...

Reflexe – Uhodl si, o koho jde? Jak se ti lépe popisovalo – pomocí kreslení, slovního popisu nebo pomocí pantomimy?

Vzkaz pro kolegy – Hráči by se měli alespoň trochu znát, tato aktivita je vhodná přibližně pro jejich druhé či třetí společné setkání. Hra je jako Activity. Děti, ale i dospělí velmi baví.

Brod

Cílová skupina – 10-12 let

Velikost skupiny – 20-30

Pomůcky na realizaci – staré noviny, čtverce igelit 50x60

Zadání instrukce – Právě jste se dostali na místo, kde se nachází nebezpečná bažina. Přes území bažiny je možné se dostat jedině na speciálních „bažinovzdorných“ dlaždicích (noviny, igelit) Vaším úkolem je, aby se celá vaše skupina dostala přes toto území bažiny v daném časovém limitu (20-30 minut)

- Vymyslete, jak zajistit, aby se přes bažinu dostali všichni.

- máte ohraničené území a konkrétní počet dlaždic, smíte stát pouze na dlaždicích. Pokud přešlápnete, vracíte se zpět na začátek.

Varianty:

1. Třetina účastníků „oslepne“ – mají šátkem zavázané oči (skupina si může sama rozhodnout, kteří ze členů budou mít zavázané oči).

2. Skupinu třiceti žáků rozdělíme na dvě podskupiny. Každé podskupině dáme 5 dlaždic. Pravidla jsou stejná. Cíl je také stejný – aby se všichni dostali na druhou stranu bažiny. Rozdělení do skupin pomáhá domlouvání strategie. Skupiny spolu obvykle začnou soutěžit, ale mnohé si postupně uvědomí, že si mohou pomáhat. Pokud jedna ze skupin nestihne limit, neuspěli všichni (zadání úkolu přece bylo jasné – budou si to moci opravit v některé z dalších disciplín).

Reflexe – Úkolem skupiny je, aby přišla na strategii, jak se co nejrychleji dostat přes bažinu, aby se nemuseli vracet. Měli by si uvědomit, jak spolu komunikovat a pomáhat si navzájem.

Vzkaz pro kolegy – Řešení úkolu neříkáme. Obvykle dáme třiceti dětem k dispozici 10 dlaždic. Celá skupina nemá dostatečný počet dlaždic, aby vytvořila most. Dětem můžeme dát čas na

to, aby si nejprve strategii vyzkoušely nanečisto (10 minut). Délka úseku by měla být cca 25 metrů. V knize: Michal Dubec Adaptační (stmelovací) soustředění je mnoho těchto aktivit

Krok dopředu

Cílová skupina: jakýkoliv věk, jen se musí přizpůsobit otázky/instrukce

Počet žáků: Lepší ve větším počtu žáků – nejlépe celá třída, nebo dvě paralelní třídy (důvodem je možnost větší schody v pocitech dětí, žák se proto necítí kvůli svému pocitu vyčleněn)

Pomůcky: dopředu připravené otázky

Zadání: Děti si stoupnou do řady a plní mé instrukce. Př.: „Zavřete oči. Krok dopředu udělá ten, kdo rád chodí do školy. Otevřete oči.“ Postupně se instrukce schylují k hlubším věcem. Př.: „Zavřete oči. Krok dopředu udělá ten, kdo se ve třídě necítí dobře. Otevřete oči.“

Reflexe: Zavřené oči při případném kroku dopředu umožňují žákům vyjádřit svůj pocit, nebo názor bez nátlaku kolektivu/většiny. Odbourá se tím strach, při vlastním vyjádření. Ostatní po otevření očí vidí, kolik žáků má jaké problémy a kolik problémů mají vlastně společných. Popřípadě se o sobě žáci dozvědí něco nového, pokud se jedná o seznamovací aktivitu. Důležité je, otázky dopředu pečlivě promyslet, abychom se někoho příliš nedotkli a všichni se cítili bezpečně. Po několika otázkách následuje reflexe v kruhu. Kdo chce, může k něčemu vyjádřit a společně debatujeme o tom, co jsme se o ostatních dozvěděli.

Myslím, že se aktivita dá přizpůsobit jakékoliv situaci ve třídě. Ať se jedná o seznamovací aktivitu nebo o řešení nějakých problémů. Aktivitu jsem zažila v na hodinách dramatické výchovy, kde měla úspěch, ale fungovala spíše jako hra, protože jsme žádné problémy neřešili a znali jsme se také dobře. Nedávno jsem aktivitu zahlédla v jednom filmu, kde se středoškoláků řešily větší problémy. Sama jsem s dětmi aktivitu nezkoušela, ale určitě to mám v plánu.

Čínské hůlky

Věk: vhodné pro 3.-5. třídu

Počet žáků: sudý počet, zástupy po 8 dětech

Pomůcky k realizaci: každému do dvojice čínské hůlky nebo pero

Zadání instrukce: Třída se rozdělí do skupin např. po 8 žácích (nebo po čtyřech, šesti). Každá skupina se postaví do zástupu, přičemž dva zástupy jsou asi 1 až 1,5 m od sebe. Dvojice žáků jsou proti sobě, dva zástupy nyní tvoří spolupracující tým. Každá dvojice žáků stojící proti sobě si vloží mezi poslední články ukazováčků čínské hůlky nebo kuličková pera. Úkolem je, aby se celý tým přesunul do určeného cíle (pospolu) bez upuštění hůlek.

Reflexe: Aktivita slouží ke stmelení skupiny, ke vzájemnému poznávání a pocitu úspěchu. Žáci diskutují o tom, jak se jim spolupracovalo. Někteří žáci mohou působit jako externí

pozorovatelé, kteří komentují způsob spolupráce uvnitř týmu v závěrečné reflexi. Také je možné natočit průběh aktivity na video a podívat se následně na různé formy chování.

Vzkaz pro kolegy: Alternativa této aktivity je provést ji s delší tenkou tyčkou lépe zploštělou (nikoliv kulatý průměr) položenou na ukazováčcích členů skupiny. Je možné zadat i zdvihnutí ze dřepu celé skupiny s touto tyčkou. Je vhodné, aby aktivita proběhla venku nebo v tělocvičně.

Počítám s tvou pomocí (lehčí verze)

Cílová skupina – 9 a více let

Velikost skupiny – 9–30

Pomůcky na realizaci – čtenky s čísly (mohou být vytvořeny například z papíru)

Zadání instrukce – (jak žákům aktivitu zadáte) – Každý z vás si vylosuje jedno z čísel, které však nevidíte. Toto číslo vám nalepím na vaši čtenku. Uvidí ho pouze ostatní spolužáci. Jejich úkolem bude, vám vaše číslo sdělit. Vaším společným úkolem bude se podle těchto čísel správně seřadit do řady od nejmenšího po největší. Pozor! Nesmíte však při hře mluvit.

Čísla jsou dána počtem žáků, kteří hru hrají.

Hra může a nemusí být časově omezená.

Reflexe – (co si mají žáci z této aktivity „odnést“, co jim přináší) – Každý žák má své vlastní číslo, je tedy jedinečným a stejně důležitým článkem celé skupiny. Každý je v podstatě sám za sebe a zároveň spolupracuje s ostatními, aby vytvořili společný konečný výsledek. Hra prohlubuje sounáležitost celé skupiny, spolupráci mezi žáky, neverbální komunikaci a vymýšlení strategie.

Vzkaz pro kolegy: Existuje několik verzí této hry. Děti se mohou řadit podle data narození či délky vlasů. Mohou být i poslepu. Starší žáci se zase nemusí řadit postupně. Ale mohou třeba tvořit trojice tak, aby jejich součet byl například 100. V tomto případě je však potřeba vytvořit správná čísla tak, aby součet vycházel.

Automyčka

Cílová skupina – mladší školní věk (1-4.třída)

Velikost skupiny – školní třída (cca 25 dětí)

Pomůcky na realizaci – žádné

Zadání instrukce – Děti utvoří dvě řady tak, že vždy stojí dvě děti naproti sobě a tvoří dvojici. Mezi řadami se vytvoří ulička cca 0,5m. Děti tak tvoří myčku aut a jejich ruce a paže představují velké kartáče, které myjí auto (dobrovolníka z řad dětí), hladí a masírují, říkají vlídná slova. Dobrovolník se zavřenýma očima pomalu prochází myčkou (uličkou), zatímco

děti, v jejichž blízkosti se zrovna nachází, se ho přátelsky dotýkají a říkají mu samé pozitivní věci.

Reflexe – Tato aktivita dětem umožní někoho ve špatné chvíli udělat šťastným, dodat mu pozitivní energii a pocit uznání. Vzájemná empatie, morální podpora přináší posílení třídního kolektivu

Vzkaz pro kolegy: Tuto aktivitu jsem již na pedagogické praxi viděla a je hezké žáky pozorovat, jak jsou k sobě navzájem laskaví a záleží jim na druhých.

Reflexe z praxe – Děti, které byly v roli aut, se cítily v této hře dobře, až na kloučka, pro kterého byla hra moc kontaktní. Role auta v něm vzbuzovala skličující pocity. Děti během hry vyprávěly o svých pocitech ve hře, porovnávaly je s ostatními a do budoucna si tak mohly něco převzít. Tato hra umožňuje dětem zažít, že je možné někoho udělat šťastným a není to tak složité. Mnoho dětí nachází v běžném životě málo uznání, jsou proto nejisté nebo mají strach a stáhnou se do ústraní.

Problémy, které při této hře nastaly: Někteří žáci si místo myčky představili drtičku, to mělo za následek nechtěnou ataku do obličeje. Žáci se často opakovali – „Máme, tě rádi, jsi dobrý kamarád.“ Chvillemi neměli další nápady na hezká a vřelá slůvka ke kamarádům (spolužákům).

Vzkaz pro kolegy: Problémy, které by mohly při této hře nastat: Někomu by mohlo být nepříjemné, že se ho ostatní dotýkají, proto by tento žák neměl být nucen do role „auta“. Jak těmto problémům předejít? Pokud by měli být žáci hrubí a suroví, hru bychom musely ukončit a vysvětlit žákům základy slušného a vzájemného chování. V případě, kdy děti nemají dostatečnou slovní zásobu, poradíme jim během hry některá další slovní spojení, která by mohly při této hře využít.

Molekuly (Atomy)

Cílová skupina: 1. - 3. třída

Velikost skupiny: 10 - 25 žáků (může být i více, pokud jich ve třídě více je)

Pomůcky: Nepotřebujeme nic.

Zadání instrukce: Žáci se volně pohybují po třídě/tělocvičně/libovolném prostoru a představují jednotlivé atomy. Vyučující vždy náhle vykřikne číslo, které představuje velikost molekuly (počet atomů/žáků, ze kterých se molekula skládá), a žáci se seskupí do molekul po požadovaném počtu atomů. Pokud někde atomy chybí, žáci dopočítávají, kolik atomů by ještě molekula potřebovala.

Reflexe: Kromě procvičování počtů hra díky rychlému spádu nabízí možnost stmelování kolektivu tak, že děti musí společně spolupracovat, počítat a rozdělovat se do skupinek. Vše probíhá velmi rychle, žáci tedy nemají možnost tvořit si skupinky podle svých kamarádů, dostanou se tedy do kontaktu (kooperativního) s různými spolužáky. Kontaktní hry podporují odstranění nejistot, zábran a obav v chování, děti si částečně vybijí svou energii a jsou schopni lépe udržet svou pozornost ve výuce.

Vzkaz pro kolegy: Pro zpestření hry může hrát hudba, když hudba ztichne, učitel zadává pokyny (počet žáků pro uskupení). Děti s obavami z doteků musí mít možnost se dotekům vyhnout! (skupinka si může stoupnout do kruhu).

S aktivitou jsem se setkala také například i v 5. třídě, na věku tedy až tak nezáleží. Co se úrovně počtů týká, záleží na velikosti skupiny a věku žáků, u starších se hra může využít jako rozehřívací nebo ukončovací aktivita.

Molekuly, aneb co máme společného

Cílová skupina: 5. třída ZŠ

Velikost skupiny: cca 25 žáků

Pomůcky na realizaci: žádné

Zadání:

1. Žáci se volně pohybují ve vymezeném prostoru.
2. Sdělím žákům, že jejich úkolem bude vytvořit molekulu podle zadané charakteristiky.
3. Molekulu utvoří vždy jen ti žáci, kterých se zadaná charakteristika týká, ostatní stojí.
4. Molekula znamená, že žáci utvoří skupinu a vzájemně se sebe dotýkají.

Charakteristiky zadávejte postupně, např. „Molekulu vytvoří ten, kdo...“ – má sourozence – jezdí v zimě na hory – má kočku – hraje rád fotbal – dívá se na televizi – poslouchá hudbu – zpívá si ve sprše – chtěl by se stát slavným – nosí radši kalhoty než sukni – baví ho škola atd.

Reflexe:

Otázky k diskuzi:

Dozvěděli jste se o někom něco, co jste dříve nevěděli? A co? "

Překvapila vás nějaká informace o někom?

Žáci mají možnost dozvědět se nové informace od ostatních spolužáků. Tato aktivita kolektiv sblížuje. Jedná se o pohybovou poznávací techniku, kterou lze otázkami přizpůsobit podle toho, co byste se o třídě rádi dozvěděli nebo co si myslíte, že o sobě žáci navzájem nevědí. Otázky volíme tak, abychom umožnili zapojení všech žáků ve třídě a vzájemný kontakt napříč skupinou. Můžeme se ptát i na postoje k různým aktuálním tématům. Důležité je, abychom touto technikou nenutili žáky ventilovat své osobní problémy či problémy ve vztazích ve třídě.

Vzkaz pro kolegy: S aktivitou mám velmi kladné zkušenosti, jelikož se dá hrát kdekoliv, bez pomůcek a v různě věkových skupinách.

Pád důvěry

Cílová skupina: od 4. třídy

Velikost skupiny: ideálně 10 – 12 dětí

Pomůcky na realizaci: švédská bedna, velká duchna (měkké podloží), ostatní členové

Zadání instrukce žákům: Sedíme na zemi a máme zavřené oči. Představujeme si hlubokou propast, nekonečnou díru a my stojíme na jejím okraji. Když se zadíváme dolů, nevidíme nic, jen tmu. Vnímáme pocity, které v nás vyvolává pomyšlení na to, jaké by bylo, kdybychom tam spadli. Ještě chvíli myslíme na propast. Otevřeme oči a proběhne krátká diskuze. Navozenou atmosféru máme, přecházíme k vysvětlení samotné aktivity. Žák stojící na bedně bude padat směrem dolů (jakoby do propasti) a my ostatní budeme představovat jedinou možnou záchranu. Budeme stát na okraji propasti a z rukou vytvoříme řetěz, který padajícího zachytí a zachrání. Nesmíme se přestat soustředit, nesmíme povolit, nesmíme selhat!

Zadání instrukce:

- první odvážlivec se postaví na švédskou bednu zády k ostatním
- ostatní vytvoří dvě řady pod ním, těsně vedle švédské bedny cca půl metru od sebe
- v každé řadě bude stejný počet dětí (každý bude mít svou dvojici naproti sobě)
- řady stojí kolmo ke švédské bedně
- účastníci vytvoří ze svých rukou pevný řetěz (ten se vytvoří tak, že každý účastník natáhne pravou ruku a spojí ji s pravou rukou své dvojice naproti jemu, následně pak levou ruku spojí s levou rukou s tím, kdo se nachází vedle jeho kamaráda z té dvojice (vlevo či vpravo podle toho, ve které řadě stojí)
- když je řetěz hotov, nezbývá už nic jiného než se pevně držet, aby se neroztrhl, až bude odvážlivec na bedně padat zády směrem dolů
- ten, který se chystá spadnout ze švédské bedny, musí být celý zpevněný doslova jako prkno, je to důležité nejen aby se nezranil, ale také aby rozložil celou svou váhu do řetězu (chyba je když není zpevněný a padá zadkem dolů, tím koncentruje většinu své váhy pouze do jednoho místa, což většinou řetěz neunes, protože spadne jen do části řetězu)

Reflexe: Tento druh aktivity je poměrně náročný, a proto je potřeba zdůraznit její smysl a důležitost každého účastníka. Základem úspěchu je maximální soustředěnost nejen padajícího, ale také hlavně jednotlivých článků řetězu. Každý z nich je totiž stejně důležitý a potřebný pro to, aby se řetěz neroztrhl a udržel padajícího v bezpečí. Děti si z této aktivity odnáší, že v některých situacích nezáleží na tom, jak moc jsme chytří, silní, velcí nebo oblíbení, ale záleží na tom, jak jsme soustředění a odhodlaní udělat něco pro druhé. Možná je to pro ně jedna z prvních zkušeností, kde poznávají, co je to vůbec zodpovědnost.

Vzkaz k aktivitě: Čtvrtá třída je ještě dost hraniční, proto je potřeba, aby byl v řetězu třeba ještě jeden z trenérů, pokud je to možné. Děti si totiž kolikrát neumí uvědomit právě tu zodpovědnost, kterou v danou chvíli mají, a tak není na škodu prožívat to s nimi a občas jim ji připomínat. Také je důležité dbát na opravdu měkké podloží, do kterého v případě protržení řetězu padající spadne a nic se mu nestane.

Cesta z puzzle (např. cesta ze školy → domů)

Cílová skupina: 1. / 2. třída

Velikost skupiny: libovolný počet (min 5 dětí, lepší víc, než míň)

Pomůcky na realizaci: tvrdý papír (A x A), pastelky, fixy, guma, tužka, lepicí páska, nůžky

Zadání instrukce: Každý dostane tvrdý papír, na který nakreslí libovolnou cestu (může být rovná, klikatá, procházet lesem, s mostem přes rybník, apod.). Ve fantazii dětí se meze nekladou, ovšem musí vést z hrany papíru, do druhé hrany papíru (jakože bude dál pokračovat). Cesta je znázorněna dvěma čarami (ne jen jednou!), můžeme dětem názorně ukázat na tabuli. Až každý namaluje svou cestu, všichni si sedneme na koberec a pokusíme se z cest poskládat jednu dlouhou cestu, která povede z jednoho domečku k druhému. Následně cestu slepíme lepicí páskou, aby nám držela, případně abychom s ní dále mohli pracovat.

Reflexe: kreativita, fantazie, komunikace mezi dětmi, práce s výtvarnými potřebami, promyšlenost, zapojení všech dětí a následný společný výsledek, spolupráce, komunikace, ať dítě udělá jakoukoliv cestu, vždy se dokáže napojit na cestu někoho ze spolužáků, více možností, děti si s výslednou cestou mohou dále hrát (postavit k cestě domy z lega, do lesa dát zvířata, apod.)

Vzkaz pro kolegy: Aktivita vhodná spíše pro mladší děti, budou z toho mít větší radost, než děti starší. Děti lze namotivovat tak, že postavím nějaké dva domečky (můj dům, škola) a postavím je na koberec daleko od sebe, a abych se dostala z jednoho domečku do druhého, potřebuju jít po nějaké cestě, avšak žádná tam nevede, proto společně nějakou vytvoříme. Může navazovat další aktivita, dá se s cestou ještě dále pracovat (viz výše). Aktivitu s námi dělala paní učitelka na střední pedagogické škole, abychom ji měli do zásobníku pro děti, a samy jsme si to užily.

Abeceda

Cílová skupina: 9-11 let

Velikost skupiny: 20-25 žáků

Pomůcky na realizaci: kartičky s jednotlivými písmeny abecedy, prostředí s množstvím různých předmětů

Zadání instrukce: Třídu rozdělím na menší skupinky po cca 5 žácích. Každá skupinka dostane kartičky s písmeny abecedy. Úkolem každé skupiny je v co nejkratším čase přinést ke každé kartičce s písmenem nějaký předmět, jehož název začíná na písmeno na kartičce. Vyhrává skupina, která nejrychleji splní zadání.

Reflexe: Aktivita rozvíjí schopnost spolupráce a tvůrčí přístup ve skupině. Je zaměřena na komunikaci ve skupině – zvolení vhodné strategie, případně rozdělení rolí.

Otázky k reflexi:

Zvolila vaše skupina nějakou strategii? Pokud ano, jaká byla strategie?

Které písmeno vám činilo největší problém?

Kdo z vaší skupiny našel nejvíce předmětů?

Kdo našel nejzajímavější předmět?

Vzkaz pro kolegy: Aktivitu mám vyzkoušenou i venku, je tedy realizovatelná uvnitř i v přírodě.

Vytvořte obrazec

Cílová skupina – 6 – 15 (mohou se upravovat pravidla podle věku - těžší obrazec, lehčí, komunikace verbální, nebo jen neverbální, zavázání očí + jeden naviguje)

Velikost skupiny – záleží podle velikosti obrazce – vhodné max. 20 dětí

Pomůcky na realizaci – žádné – může být provázek, aby děti mohly vytvořit obrys obrazce (pro lepší představivost)

Zadání instrukce – věková skupina 12 let – Vytvořte obrazec (např. trojúhelník rovnostranný, lichoběžník apod.) tak, abyste komunikovali jen neverbálně. Můžete použít provázek, ale nemusíte, záleží na vás.

Časový limit je 5 minut.

Reflexe – V této aktivitě je velmi důležitá spolupráce a organizace. Některé skupiny si zvolí jednoho člověka, který organizuje zbytek. Některé skupiny se překřikují a je pro ně těžké se domluvit.

Při aktivitě je potřeba vymyslet hromadnou taktiku, jakou nejjednodušší cestou jde obrazec vytvořit.

Žáci by si měli odnést, že spolupráce je velmi důležitá a musíme kolikrát spolupracovat i s lidmi, které nemáme tolik rádi. Děti při vytvoření obrazce zažijí úspěch a uvědomí si, jak je důležité spolupracovat jako třída.

Vzkaz pro kolegy - Aktivita je velmi vhodná při vytváření kolektivní podpory, spolupráce a komunikace. Je vhodná, jak ve třídě (např. při matematice), tak i venku při seznamování, nebo jako aktivizační hra před nějakou velkou spoluprací (např. skupinová práce hledání pokladu podle mapy, luštění šifer apod.)

Řetězová reakce

Cílová skupina- 10 let

Velikost skupiny – maximálně 30 dětí

Zadání instrukcí – Rozmístěte se po místnosti. Já začínám a volám si k sobě někoho, kdo je mi v něčem podobný, nebo mámě něco společného. Například volám si k sobě Aničku, protože má brýle jako já. Anička se mě chytí za ruku a přivolá si k sobě někoho, kdo má zase s ní něco společného, také se chytí za ruce. Postupně se na sebe nabalujte, až vytvoříme pevný řetěz. Pozor, poslední bude muset vymyslet, co má společného se mnou, abychom se propojili.

Reflexe – Je zřejmé, že ač jsme každý rozdílný, každý ve skupině má k sobě někoho podobného.

Ruce – nohy

Cílová skupina: 4. - 5. třída (modifikace lze použít od 2. třídy)

Počet žáků: 25

Čas: 15 – 30 minut

Pomůcky: žádné

Postup: Rozdělíme žáky do zhruba stejně početných skupin. Aktivita může mít jakýkoliv počet kol (záleží na nás). V každém kole dostanou žáci zadání, kolika rukama a nohama se smí dotýkat země. V každém kole tak budou vytvářet rozdílnou sochu, ve které budou muset vydržet alespoň 10 vteřin. Navíc budou muset ztvárnit ještě nějaké téma, které souvisí s problematikou prevence. S počtem nohou a rukou můžeme libovolně experimentovat.

Můžeme zadat čas pro splnění úkolu, aby byli žáci motivováni k rychlejšímu splnění. Skupina se může rozdělit na více skupin a soutěžit proti sobě, členové skupiny se poté prostřídají, aby spolu nehráli stále ti stejní. Před cvičením je vhodné se protáhnout, aby nedošlo ke zranění.

Pokyny:

Vaším úkolem je v pětičlenných skupinkách vytvořit sochu, která bude stát před školou, bude se jmenovat „Kamarádi jdou do školy“ a použijete k tomu pouze 4 nohy a 6 rukou. Další úkol, vytvořte sochu, která bude stát v parku a bude nést název „Můžeš nám věřit“.

Otázky k reflexi, která by probíhala v komunitním kruhu:

„Jak se vám dařilo spolupracovat?“

„Jak jste se cítili?“

„Co vám bylo příjemné a co ne?“

„Co by jste dělali příště jinak a co stejně?“

„Jak jste se cítili, když se vám to nedařilo/spadli jste?“

Poznámky: Aktivitu můžete praktikovat venku i vevnitř. Vhodné pro všechny děti tak od 2. třídy, lze skvěle upravovat na lehčí i těžší úroveň. Zkoušela jsem s dětmi v mateřské škole a na ty to bylo ještě trochu těžší, jelikož ještě moc dobře nepočítají.

Poznámka pro kolegy: odkaz na zdroj se spoustou dalších aktivit tohoto druhu -

http://www.odyssea.cz/localimages/jak_zlepsit_vztahy_v_nasi_tride_2_stupen_zs.pdf

Vzkaz pro kolegy: Hru jsem hrála s několika věkovými kategoriemi, všichni (i dospělí) se u toho dokázali vyřádit. Bez spolupráce to nejde.

Vzkaz pro kolegy: Myslím, že tato aktivita není nijak věkově omezena. Je možné ji hrát s dětmi na prvním stupni i s dětmi staršími při hodině tělesné výchovy nebo třeba na táboře.

Sami jsme hru hráli na letním kurzu, takže lze aktivitu hrát i v dospělém věku. Podobné hry čerpám z této stránky: <http://naslektor.cz/hry-a-aktivity/>.

Vzkaz pro kolegy: Tuto aktivitu jistě všichni znají, ale myslím se, že je velice účinná a efektivní. Také se při ní všichni dokáží pobavit, což může být využito i jako samotná motivace pro aktivitu. Další výhodou je, že je nenáročná na přípravu a lze ji realizovat jak ve vnitřních prostorech, tak v přírodě.

Lidské stroje

Cílová skupina – 3. třída, 8 – 9 let

Velikost skupiny – 17 dětí - po čtyřech skupinách

Pomůcky na realizaci – „věci, které nás obklopují“ - pouze pro inspiraci

Zadání instrukce – Úkolem každé skupiny je vymyslet jeden stroj, se kterým se běžně mohou setkat. Žáci mají 10 minut na přípravu. Stroj poté musí předvést pomocí pantomimy a nesmí prozradit ostatním skupinkám svůj nápad. Po přípravě předvede každá skupinka svůj stroj.

Reflexe z praxe – Nápady dětí byly velmi originální. Mohly jsme vidět pračku, vysavač, interaktivní tabuli a ledničku. Uhodnutí předváděných strojů bylo někdy velmi složité. Obzvláště interaktivní tabuli bylo obtížné odhalit.

Problémy, které při této hře nastaly: Domluva ve skupince na stroji, který skupina bude předvádět, byla někdy složitá. Jedna skupinka měla s vymyšlením stroje problém, a tak nás poprosili o radu, který stroj by se dal jednoduše znázornit. Nejprve chtěli znázornit auto, ale to považovali kluci za velmi obtížné a se spolužačkou nesouhlasili, proto jsme jim nabídli možnost znázornit vysavač. Tuto možnost přijali s nadšením.

Vzkaz pro kolegy: Problémy, které by mohly při této hře nastat: Žáci spolu ve skupině nechtějí spolupracovat. Ke spolupráci bychom je měli motivovat, podpořit je při domlouvání se na výběru stroje a postupu.

Jak těmto problémům předejít? Před začátkem hry si společně říci co nejvíce možných strojů, aby měly děti co nejširší výběr. Pokud si žáci nevědí stále rady, nabídnout jim pomoc a přístroj s nimi společně vymyslet. Motivovat žáky a podpořit je při domlouvání se.

Technika je zaměřena na rozvíjení schopnosti žáků domluvit se na společném postupu a najít pro každého roli, jejíž plnění zajistí úspěšné dokončení úkolu.

Gordický uzel

Cílová skupina: jakákoliv věková skupina

Velikost skupiny: ideální počet je přibližně 10 – 15

Pomůcky na realizaci: žádné

Zadání instrukce: Žáci utvoří nejtěsnější kruh tak, že se přitisknou co nejvíce k sobě. Zavřou oči a pak každý žák zvedne nad hlavu levou ruku a snaží se uchopit volnou levou ruku někoho dalšího. Když se všichni žáci levýma rukama vzájemně drží, vydá učitel pokyn, aby totéž udělali prvou rukou, aniž by přitom pustili levou ruku, kterou již drží. Tímto se ze skupiny stane dokonale propletený gordický uzel. Úkolem žáků je uzel rozmotat, aniž by se vzájemně pustili. Při průběhu hry je možné měnit způsob držení rukou, avšak při zachování stálého kontaktu.

Reflexe: Prostřednictvím této aktivity žák poznává svou roli v kolektivu.

Navazuje bližší a neformálnější vztahy. Žák si uvědomuje osobní zodpovědnost za úspěšnost celé skupiny. Podílí se na vytváření strategie řešení. Vciťuje se do pocitů druhých. Vyjadřuje se o svých pocitech slovně. Komunikuje s ostatními členy skupiny. Naslouchá verbální komunikaci a reaguje na ni. Můžeme po aktivitě klást tyto otázky: Podařilo se skupině splnit úkol? Proč ano/ne? Co přispělo k úspěšnému plnění úkolu? Co naopak úspěšné řešení zpomalilo? Podílelo se na vytváření strategie řešení více členů skupiny?

Žáci by si z této aktivity měli odnést význam slova spolupráce. Pokud totiž nebudou společně pracovat a každý si bude dělat, co chce, nikdy se nerozmotají. Tak se naučí nenásilně podřídit se "hlavnímu" řešiteli. Vždy se najde minimálně jeden žák, kterému řešení hned dojde a ví jak na to.

Vzkaz pro kolegy: Při řešení je možné stanovit časový limit. Pokud všechny pokusy o rozpletení uzlu selžou, může učitel uvolnit jedno spojení, o kterém si skupina myslí, že je klíčové. Pokud se chceme kromě spolupráce věnovat i tématu soutěž, je možné soutěžit v úspěšnosti mezi několika skupinami. Lze realizovat ve třídě, v přírodě, prakticky kdekoliv.

Vzkaz pro kolegy: Hra se dá realizovat úplně kdekoliv, kde vás napadne. Mám ji vyzkoušenou i na táboře při čekání například na vlak.

Galerie

Cílová skupina: 4.-5. třída

Pomůcky: balicí papír, listy papíru, fix, lepicí páska

Zadání, instrukce: Žáci přehnou své archy balicího papíru na čtvrtiny, papír znovu narovnájí a na vzniklých přehybech namalují linky a středový kruh. Jednotlivé kvadranty jsou určeny pro různé informace: do levého horního žáci napíší důležité základní údaje o sobě, v pravém horním kvadrantu popíší své oblíbené činnosti, do pravého dolního kvadrantu uvedou svá zvláštní nadání, dovednosti, schopnosti, zájmy, v levém dolním kvadrantu popíší své naděje a obavy týkající se budoucnosti. Do středu kruhu nakreslí znak nebo symbol, v němž zkusí vystihnout podstatu své osobnosti a svého pohledu na svět.

Hotový plakát pověsí na zeď a připevní k němu list papíru. Všichni žáci si díla ve vzniklé galerii prohlídnou a snaží se vzájemně o sobě dozvědět co nejvíce. Na připojené listy papíru mohou psát vzkazy, ocenění a poznámky k jednotlivým vystaveným dílům. Cvičení může skončit v

této fázi, nebo může pokračovat tím, že se všichni postaví ke svým plakátům a po řadě se představí a pohovoří o dvou či třech bodech, které na své plakáty napsali.

Reflexe: Hra je vhodná pro vytváření pocitu sounáležitost ve skupině a odhalování přínosu, kterým jsou pro skupinu jednotliví žáci.

Vzkaz pro kolegy: Aktivitu jsem zatím nezkoušela, čerpala jsem z internetu, konkrétně z internetové

stránky: https://www.oupslomena.cz/files/dokumenty/Mozaika/Obcanska_vychova_a_klima_tridy.pdf Je zde spousta zajímavých aktivit zaměřených například na poznávání a oceňování sebe a druhých, objevování pozitivních vlastností druhých, rozvoj tolerance atd.

Strom třídy

Cílová skupina – 2. třída, 7-9 let

Velikost skupiny – celá třída, při mém aplikování této aktivity jsem měla ve třídě 23 žáků

Pomůcky na realizaci – psací potřeby, obrázek opadaného stromu, šablona listu stromu, barevné papíry, nůžky, lepidlo

Zadání instrukce – Doprostřed kruhu položím nakreslený opadaný strom, barevné papíry a šablony lístků stromu. Děti rozpočítám do dvojic a požádám je, aby si rozdaly barevné papíry. Jejich úkolem bude nakreslit/obkreslit podle šablony listy stromu, do nich napsat pozitivní vlastnost druhého spolužáka, a nakonec lístek vystříhnout a vrátit se na koberec do kroužku. V kroužku každého z žáků požádám, aby nám sdělil, jakou dobrou vlastnost o svém spolužákovi napsal, proč a případně jaký přínos má tato vlastnost pro jejich třídu. Po tom, co žák domluví nalepí svůj lístek na třídní strom.

Reflexe – Z této aktivity by si děti měly odnést pozitivní vnímání sebe a svých spolužáků ve třídě. Mělo by také dojít k posílení jejich spolupráce, kolektivu a k aktivnímu zapojení všech žáků ve třídě.

Otázky, které jsme s dětmi řešily na konci aktivity:

- líbila se vám aktivita?
- jste se stromem třídy spokojeni?
- napadá vás někoho ještě jiná pozitivní vlastnost, kterou by vaše třída potřebovala? Má někdo z vašich spolužáků takovou vlastnost?

Vzkaz pro kolegy:

Inspirace: Nápadník 65 aktivit – Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky

Tuto aktivitu jsem zkoušela s žáky druhé třídy. Všichni se aktivně zapojili a většinou dokázali vymyslet pozitivní vlastnost svému spolužákovi. Našlo se ale pár žáků, kteří místo pozitivní vlastnosti vymysleli pozitivní činnost. Bylo by tedy dobré si hned na začátku aktivity ujasnit,

co znamenají pozitivní vlastnosti. Jediné, co nám nevyšlo bylo časové rozvržení – na aktivitu bych si vyhradila minimálně 30 minut.

Šestý smysl

Cílová skupina – od 3. třídy výš

Velikost skupiny – třída (vlastně nezáleží)

Pomůcky na realizaci – každý musí mít papír a tužku

Zadání instrukce – Učitel si přichystá sadu otázku, je důležité, aby na každou otázku bylo několik možných odpovědí a aby témata byla všem hráčům alespoň povědomá, ideálně známá. Hra probíhá tak, že učitel položí otázku a úkolem každého hráče je, aby napsal odpověď, kterou podle něj napíše většina kolektivu. Je extrémně důležité, aby nikdo nemluvil nijak se nedorozumíval. Učitel může žákům říct, že se ze všech stala média a musí přijít na to, co si ostatní myslí – pro mladší žáky.

Reflexe – V této hře žáci zkusí myslet jako ostatní, pochopit přemýšlení svých spolužáků. Některé odpovědi mohou vést k debatě, proč se tam ta ona odpověď objevila. Myslím, že zde žáci mohou objevit další spolužáky mimo „jejich běžný kruh“ dětí, se kterými se baví.

Vzkaz pro kolegy: Hra se dá hrát všude, venku i ve třídě. Měla by to ale být třída, která už se alespoň trochu zná. Na stránce, kde jsem ji našla, je mnoho podobných her i více pohybových logických atd. Zdroj: <https://zabav-deti.cz/clanek/sesty-smysl-444>

Had z oblečení

Cílová skupina – 7. – 9. třída

Velikost skupiny – minimálně čtyři, čím více tím lépe

Pomůcky na realizaci – časomíra

Zadání instrukce – Rozdělte se do skupin po ... (2, 3, 4, 5...) na ... (2, 3, 4 ...) skupiny. Můžeme udělat i malou hru na rozřazení skupin, ale myslím si, že při této hře je lepší jim nechat prostor si skupiny utvořit samy. Poté, jim řeknu, že bude jejich úkolem vytvořit, co nejdelšího hada jen pomocí oblečení, které mají aktuálně na sobě, je ale potřeba ho svázat, aby drželo pohromadě a položit ho na zem. Počítá se úplně vše. Máte na to ... minut (třeba 15 - 20 minut – záleží, jak velká je skupina) a budu vás průběžně o čase informovat. Poté porovnáme, čí had je nejdelší.

Reflexe – Mají mezi sebou spolupracovat a vymyslet, co nejlepší taktiku pro nejdelšího hada. Také se pobavit a i zjistit, co všechno jsou ochotni si svléknout. Můžeme vidět rozdělení rolí ve skupině.

Vzkaz pro kolegy – Tuto hru jsem si vyzkoušela ve druháku na střední a bylo hezké pozorovat velký zápal do hry. Je lepší jí realizovat na rovném povrchu.

Poradna

Cílová skupina – od 5. třídy, s pomocí 3. – 4. třída

Velikost skupiny – školní třída

Pomůcky na realizaci - kartičky s formulovaným problémem

Zadání instrukce – Žáci si představí, že pracují jako odborníci v pedagogicko-psychologické poradně. Pak se rozdělí do skupin. Každá skupina dostane předem připravené kartičky, na kterých jsou popsány různé problémové situace. Mělo by jít o problémy vycházející z reálných situací ve třídě, škole, v širším prostředí, v němž se žáci pohybují. V textech se nevyskytují žádná konkrétní jména ani jiné identifikační znaky, které by mohly naznačovat, kdo se v jaké podobné situaci ocitl. Každá skupina bude pracovat s jedním až dvěma typy těchto situací.

Situace:

Líbí se mi spolužačka z jiné třídy. Jak jí to mám říct?

Bojím se jít domů, když dostanu špatnou známku.

Otec mě nechce pustit do kina.

Starší spolužáci ode mne chtěli peníze.

Do fiktivní poradny pak přijde jeden z žáků s jedním problémem. Ostatní mu radí, navrhují řešení, zvažují, zda jsou požadavky reálné, správné, vhodné. Zamýšlejí se nad tím, jak by se zachovali oni na jeho místě, příp. na místě rodiče. Výsledkem by měl být návrh jednoho nebo několika přiměřených řešení nebo naopak způsobů, jak požadavek slušně asertivně odmítnout.

Na závěr se všichni posadí do kruhu, vyučující přečte kartičku s popsanou situací a skupiny postupně předloží své návrhy na řešení. Ve společné diskusi se každý může vyjádřit, co by sám poradil, a zda se jemu nebo někomu z jeho okolí nepříhodilo něco podobného. Všichni uvažují také o tom, zda je možné, správné, vhodné se v takových situacích někomu svěřit a zda raději přijímat rady od kamarádů a spolužáků nebo od rodičů.

Reflexe – Cílem je naučit se rozpoznat problém a formulovat jej, umět aktivně poslouchat spolužáky,

vyslechnout jejich návrhy řešení a zamyslet se nad nimi, pokusit se poradit druhému.

Vzkaz pro kolegy – hru jsem našla na internetu, zde odkaz je tam plno dalších skvělých her https://www.oupslomena.cz/files/dokumenty/Mozaika/Obcanska_vychova_a_klima_tridy.pdf

Týmový kruh

Cílová skupina – 10 let a starší

Velikost skupiny – min. 6 dětí

Pomůcky na realizaci – lano nebo svázané tkaničky, provázky, pásky... alespoň 1,5 až 2,5 metru dlouhé

Zadání instrukce – Každý žáci uchopí smyčku v jednom místě a následně ji vypnou tak, aby vznikl co nejpravidelnější kruh (čtverec, obdélník – hra je pak snazší). Tento tvar musí zůstat po celou dobu hry. S tímto tvarem pak žáci procházejí vytyčenou trasou, tak, aniž by tvar zdeformovali. Hra lze hrát uvnitř (procházení dveřmi je záludné) i venku. Trasu se snažíme zvolit tak, aby byla zvládnutelná, avšak aby se v některých místech museli žáci vzájemně domluvit.

Reflexe – Žáci pochopí, že bez spolupráce se tato aktivita zvládnout nedá. Hra také nelze dohrát bez aktivity všech žáků, takže nikdo nezůstává pasivní.

Vzkaz pro kolegy: Tato hra není příliš kontaktní, takže pokud jsou ve skupině děti, které nemají rády doteky, je hra vhodná i pro ně. Nejlepší je hrát v budově, průchody dveřmi jsou zákeřné, ale zvládnutelné. Čím větší je skupina, tím náročnější hra je, protože je složitější udržet kruh kruhem, proto při práci s početnější skupinou, doporučuji starší děti.

Zdroj: zabavdeti.cz, je zde k nalezení i spoustu dalších her, vhodných pro různé skupiny dětí.

Společně vstříc další aktivitě

Cílová skupina: univerzální (Myslím, že tuto aktivitu mohou dělat děti ve školce, ale mohou ji dělat i dospělí na nějaké "teambuildingové" akci-můžeme ji různě modifikovat.)

Velikost skupiny: cca 10-30 lidí (čím více, tím složitější)

Pomůcky na realizaci: 2 židle (či lavice), provázek (provázek uvážeme mezi dvě židle, do libovolné výšky, dle zamýšlené obtížnosti)

Zadání instrukce: Abyste se dostali k zadání další aktivity, musíte společně překonat překážku. Tou je tento provaz. Vaším úkolem je dostat se jeden po druhém na druhou stranu, za tento provaz. Celou dobu se musíte držet za ruce, aniž byste se pustili. Není to ale tak jednoduché, nesmíte se dotknout provázku, jinak začínáte od začátku. Domluvte se, jakým způsobem provaz překonáte a pusťte se do toho.

Reflexe: Žáci by si měli uvědomit, že uspět mohou v této aktivitě jen jako kolektiv. Není tu žádný vítěz, ani poražený. Zároveň se také musí domluvit, jak provaz překonají-horem, nebo spodem. Tím, že se drží za ruce, nemůže jít jeden spodem a jeden vrchem. Dokáží ho třeba všichni z nich přeskočit, nebo to zvládne jen první žák? Co potom ti ostatní? Aktivita přináší třídě i určitý klid, většinou si děti uvědomí, že nejde o čas, ale jde o přesnost, spolupráci, podporu.

Vzkaz pro kolegy: Tato aktivita je poměrně dost univerzální. Já ji s dětmi použila jako "pojítka" mezi aktivitami v hodině OSV-> proto jsem zvolila tento název, nemusí tomu tak ale být. Tato aktivita je dobrá svojí univerzálností. Můžeme ji ztížit tím, že použijeme více židlí, mezi ně natáhneme provázky, nebo z provázku uděláme pavučinu, kterou děti prolézají, utvoříme tak pro ně více překážek (záleží na velikosti třídy a naší kreativitě :)).

Prodej nemovitosti

Cílová skupina: 10/11 let +

Velikost skupiny: není omezena, ale čím více tím lépe

Pomůcky na realizaci: žádné

Zadání instrukce: Každé dítě se promění v realitního makléře, který chce nejvýhodněji prodat svou nemovitost. Makléř má chvíli času, aby si vybral svou nemovitost neboli některého ze svých spolužáků/kamarádů. Aby makléř prodal svou nemovitost, měl by na ní vidět a ukázat jenom samá pozitiva. Úkolem je, aby svou nemovitost prodal v nejlepší světlo a zároveň ostatní odhalili, kdo se pod jeho nemovitostí ukrývá.

Reflexe: V téhle hře je důležité na druhém najít klady. Kdybych popisoval na nemovitosti jeho záporné stránky, nikdy bych ji neprodal. Posiluje to vztahy v kolektivu a nahlížení na ostatní.

Vzkaz pro kolegy: Skupina se musí znát, aby hra dosáhla svého cíle. Pokud hru hrajeme poprvé, mělo by proběhnout evokace. Co je nemovitost, co to znamená popis nemovitosti, jak by měl vypadat popis domu, abych si ho koupila a co bych o něm chtěla slyšet. Vždy by měli jít pouze dobrovolníci.

Sestavte čtverec poslepu

Cílová skupina – minimum 7 let (lze hrát v jakémkoli věku)

Velikost skupiny – 4-8 osob

Pomůcky na realizaci – šátky pro každého, provázek jeden dlouhý do skupiny

Zadání instrukce – Rozdělíme rovnoměrně děti do skupinek (čím více členů, tím náročnější). Zkuste si ve skupince vytvořit čtverec z lidí, držte se rukama a vytvořte čtyři rohy. Pokud se vám to podařilo, zkusíme si to trochu ztížit, zavažte si šátek přes oči, tak abyste neviděli a zkuste to samé. Pokud vám i tohle šlo, zkusíme si, jak náročné pro vás bude sestavit čtverec poslepu za pomoci provázku. Vaším úkolem bude chytit každý oběma rukama provázek, napnout ho a pokusit se sestavit čtverec. Je důležitá spolupráce a koordinace členů skupinky. Až si budete myslet, že jste sestavili čtverec, můžete si šátky sundat a podívat se na výsledek.

Reflexe – skupinová spolupráce, prostorová orientace

Vzkaz pro kolegy – Dbát na to, aby děti nepodváděli (koukání škvírkama v šátku, pouštění se provázku...). Aktivitu lze realizovat ve třídě, ale také venku – více prostoru. Hra se hodí také při seznamování kolektivu. Sledujte jaké strategie zvolily jednotlivé skupinky.

Kdo rád?

Cílová skupina: Kterákoliv věková skupina

Velikost skupiny: 10-30 dětí

Pomůcky na realizaci: Žádné nepotřebujeme

Zadání instrukce: Utvoříme kolečko (na koberci, na trávě). Všichni si sedneme a já vyberu jednoho, kdo bude stát uprostřed kruhu, nebojte vystřídáte se. Ten, kdo bude uprostřed, se zeptá otázkou – Kdo rád ...? (nosí kalhoty, běhá, jí jahody, ...). A kdo rád např. nosí kalhoty si stoupne a na tlesnutí kamaráda uprostřed si vymění místo s někým, kdo také stojí, včetně toho, kdo je uprostřed. Místa se nám promíchají a uvnitř kruhu už stojí někdo jiný. Ten zase položí otázku – Kdo rád ...? A pokračujeme stejně jako předtím.

Reflexe: Co nového jste se o svých spolužácích, kamarádech v klubu, družině dozvěděli? Překvapilo vás to? Pamatujete si někoho, kdo měl rád stejnou věc jako vy?

Vzkaz pro kolegy: Tuto hru mám vyzkoušenou na prvostupňových dětech, které moc baví. Ale hrál ji i můj brácha v 8. třídě ZŠ a určitě se dá použít i pro dospělé. Je to hra na pro lomení ledů. Dá se hrát i tak, že se určí téma, kolem kterého se otázky budou pokládat, nebo v průběhu let, kde můžeme pozorovat rozdíl směřovaných otázek (každou věkovou kategorií zajímají jiná témata).

Důležitý člověk ve třídě

Cílová skupina: žáci 3.-5. třídy, (8-10 let)

Velikost skupiny: všichni žáci ve třídě

Pomůcky na realizaci: papír, tužka

Zadání instrukce: „Mysli na jednoho spolužáka, který je pro tebe v životě důležitý. Jeho jméno neříkej na hlas. Můžeš myslet na někoho, koho máš rád, nebo na někoho, s kým máš nějaký problém. Zavři na okamžik oči a představ si, jak ta osoba vypadá, jak je oblečená, jak se pohybuje..

A teď tohoto důležitého člověka namaluj.“ (5-10 minut)

„Představ si, co by tato důležitá osoba řekla sama o sobě. Nech ji popsat, co si myslí nebo co cítí. Napiš v první osobě, co tato důležitá osoba říká. Například: „Jmenuji se.. A jsem..“ (5-10 minut).

„A teď můžeš napsat, co bys sám chtěl této důležité osobě říct. Možná máš nějaké přání nebo bys jí chtěl říct, co má dělat jinak.“ (5 minut)

„Posadíme se do kruhu. Kdo bude chtít, může nám ukázat obrázek člověka, kterého si vybral. Sdělí nám, proč si vybral právě tuto osobu.“

Reflexe:

Žáci se vžijí do těla spolužáka, naučí se používat i jiný pohled než ten vlastní. Uvědomí si, proč je pro ně právě tento člověk důležitý – jaké má vlastnosti atd. Dojde ke konfrontaci s člověkem, který je pro jejich život důležitý a tím se zvýší jejich sebehodnocení. Může se stát, že se jejich jméno objeví u jejich spolužáka a tím se zvýší jejich sebevědomí. „Jsem pro někoho důležitý.“ Tato hra pomáhá zejména dětem, které mají problémy s ostatními a cítí se bezvýznamně nebo bezcenně. Žáci se dozví, co si o nich myslí ostatní spolužáci, jakou roli mají ve třídě..

Vzkaz pro kolegy: S touto aktivitou nemám osobní zkušenosti, ale myslím si, že je velmi přínosná. Při této aktivitě děti přemýšlí o vlastnostech ostatních lidí. Využila jsem knihu: „Skupinové hry pro život 2 – Klaus W. Vopel, ve které je mnoho kolektivních aktivit/her.“

Poznávka

Cílová skupina – děti od 6 do 99 let

Velikost skupiny – 10-30 dětí

Pomůcky na realizaci – papír s připravenými otázkami (např. Jaká je tvá oblíbená barva? Co je pro tebe tou nejlepší písničkou? Jaké jídlo máš nejraději? Kdybyste byli zvířetem, jaké by to bylo? Jaká vlastnost tě vystihuje?) a tužka

Zadání instrukce

„Odpovězte na otázky a nepodepisujte se. Společně pak odpovědi postupně projdeme a budeme se snažit uhádnout, komu který papír patří.“

Reflexe – Dozvěděli jste se něco nového o spolužácích? Jak jste se cítili, když vás někdo přiřadil k odpovědím, které nebyly vaše? Podle čeho ses při přiřazování řídil? Kolikrát ses trefil?

Vzkaz pro kolegy: Při této aktivitě není cílem odhalit své spolužáky co nejrychleji, ale spíše se věnovat více těm „špatným“ tipům. Proč u zvířete „šnek“ všichni jednohlasně odsouhlasili, že to je papír Aničky, i když ona si za své zvíře vybrala něco jiného? Otázky se mohou obměňovat dle potřeby, ale neměly by být moc osobní (někteří žáci by se mohli stydět a neodpovídat upřímně). Děti nejraději odpovídaly na dotaz, jakým zvířetem by byly a jakou písničku mají nejraději.

Auta (dopravní zácpa)

Cílová skupina: 8 a více let (ale mám pocit, že by se dala hrát v jakémkoliv věku – já se s ní setkala až na vysoké 😊)

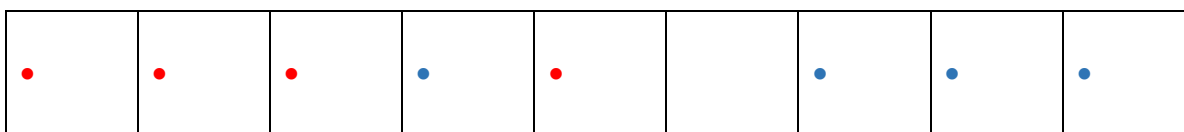
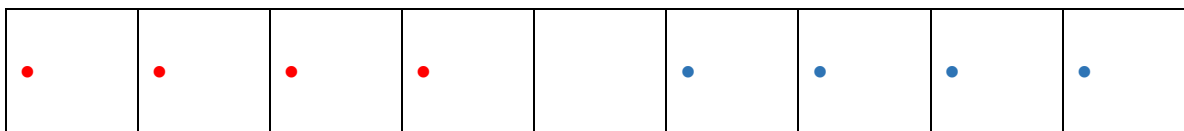
Velikost skupiny: 8 a více (sudý počet)

Pomůcky: určený prostor v řadě pro každé auto - malé obruče, noviny, papíry apod. - lano/ křídly – něco, čím si vyznačíme „boxy“ na zemi, lze také židle

Instrukce: Na jednu herní skupinku potřebujeme ideálně 6-8 hráčů (*sudý počet*). Na zemi vyznačíme řadu boxů - boxů bude o jeden více, než hráčů. Venku můžeme boxy nakreslit na zem, vyznačit je lanem či si pomoci jinak. Jedno políčko by mělo být tak akorát velké pro jednoho stojícího hráče.

V rámci herní skupiny rozdělíme členy na poloviny a vzniknou tak dva týmy. Ty se postaví na políčka tak, že prostřední políčko mezi oběma týmy zůstane volné. Nacházíme se tedy v přeplněném městě, kde kolabuje doprava, avšak každý tým se chce dostat na druhou stranu města (*řady boxů*). Cílem je, aby tým stojící na začátku nalevo od mezery, stál nakonec vpravo od volného políčka. Musí tedy dojít k přesunu všech členů.

Zadání instrukce – Určitě všichni víte, jak to chodí ve velkých městech. Všude je hodně aut a není tam moc místa, všude jsou dopravní zácpy. My si na jednu takovou dopravní zácpu zahrajeme. V družstvech, ve kterých jste se rozdělíte napůl. Každý člen si vleze do jednoho boxu a mezi vašimi dvěma družstvy bude jedno políčko volné. Vaším úkolem se bude dostat z vašeho „domečku“ do „domečku“ druhého družstva. Nehrajete tedy proti sobě, ale musíte spolupracovat. Vaše přesuny mají ale pravidla:

Posunout se můžete, pokud je políčko před vámi prázdné

Můžete obejít souseda, pokud je políčko před ním prázdné

Nesmíte obejít svého spoluhráče

Může se pohybovat pouze jeden hráč, střídají se hráči z obou družstev

Nesmíte udělat pohyb vzad

Reflexe: Řekla bych, že hlavní myšlenka, která z této hry plyne, je „více hlav více ví“. Sama jsem měla možnost si vyzkoušet tuto hru se svými spolužáky na osobnostní a sociální výchově a musím říct, že i nám dala zabrat, ale nakonec jsme to zvládli a měli všichni velkou radost! Na utužení kolektivu je to určitě jedna z nejzajímavějších činností, kterou jsem zatím měla možnost vyzkoušet. Děti spolu musí spolupracovat, vytvářet různá řešení, musí zároveň dodržovat pravidla a jsou součástí týmu, který nechtějí zklamat, tudíž se každý snaží, jak jen může.

Základem je komunikace a spolupráce všech, kteří se na aktivitě podílí. Určení rolí - „organizátor, pomocník, mozek...“ zkoušení, určení strategie. K cíli dojdou jedině, když všichni budou táhnout za jeden provaz. Nehrají tedy A proti B, tj. nikdo není vítěz ani poražený.

Vzkaz pro kolegy: Aktivita je vhodná spíše pro starší ročníky - 2. období. Využit se dá v jakéhokoli prostředí – třída, hřiště, tělocvična apod., jediné co potřebujete je určený prostor pro každého hráče. To mohou být malé kruhy, papíry, čtverce nakreslené křídou na zemi, nebo poslouží velké chodníkové dlaždice. Těžší variantou jsou již zmíněné židle.

Pokud jste tuto hru ještě nehráli, velmi vám ji doporučuji. Popravdě už jsem si všechna ta pravidla nepamatovala, takže mi posloužila stránka www.zabav-deti.cz, kde je mimochodem velká spousta zajímavých aktivit, které se s dětmi dají hrát, tak na ni určitě mrkněte 😊!

Nebojte se pracovat i se hrami, které mají občas trochu zavádějící název. Je mi jasné, že v 5. třídě by se u názvu „dopravní zácpa“ žáci umlátili smíchy, ale o to víc si danou hru budou pamatovat 😊 Čerpala jsem ze stránky <https://zabav-deti.cz/hledat?stitek=teambuilding>, kde jsem našla spoustu dobrých jiných her. Dopravní zácpa je konkrétně zde: <https://zabav-deti.cz/clanek/dopravni-zacpa-440>

Gradace: S odstupem pár dní mě napadlo, že by hra mohla být jednodušší na pochopení v tom, že by se nejednalo o dopravní zácpu, ale třeba dva paneláky, které se musí navzájem přestěhovat. Dále by mohla být pro mladší žáky přetvořena v tom smyslu, že by k sudé skupince přibyl jeden člen, který by ji korigoval a nebyl by součástí přesunů, pouze by zpozrdál korigoval přesuny jednotlivců. Pravidlo „hráč nesmí udělat pohyb vzad“ bychom aplikovali pro těžší úroveň hry, pro starší hráče.

P.S: Sama jsem si hru doma zkoušela s fixy a pastelkami (momentálně nemám k dispozici dostatek dětí), a bylo to velmi zábavné :-)))

Místa si vymění

Cílová skupina: 6 a více let

Velikost skupiny: 10-30

Pomůcky na realizaci: židle

Zadání instrukce: Všichni si sednou na židle do kruhu a jeden hráč zůstane uprostřed. Nikdy se hráči nesmí posadit zpět na svou židli. Hráč uprostřed vyzývá ostatní, aby si vyměnili místa. K tomu používá spojení: „Vymění se ti, kteří ...“ (například „... mají jednoho bratra“, „... mají rádi zimu“) Ve chvíli, kdy se ostatní snaží najít volné místo, sám jednu židli obsadí. Ten, na koho nezůstane volné místo, zaujme místo uprostřed a snaží se vylákat co nejvíce spoluhráčů k výměně židle. Princip hry se stále opakuje.

Reflexe: Díky této hře se hráči lépe poznají a dozvědí se mnoho nových informací o každém z nich. Tato hra je také dobrá na postřeh a paměť, ale také na zábavu.

Vzkaz pro kolegy: Tuto hru je ideální hrát v místnosti se židlemi. Důležité je hráče upozornit, že není třeba používat přehnaného násilí a prát se o židle za každou cenu.

Kostky (Společné město)

Cílová skupina – (8-10let)

Velikost skupiny – (25 žáků - celá třída)

Pomůcky na realizaci – kostky různých druhů, barev, velikostí

Zadání instrukce – Vymezíme si prostor, ve kterém budeme stavět, v našem případě to bude uprostřed kruhu. Každý si nyní vybere 5 kostek, které se mu líbí. Cílem je postavit bezpečné město. Máme zde 2 velmi důležitá pravidla.

Stavíme naprosto bez mluvení.

Nepřemisťujeme již položené kostky. Pokud něco spadne, necháme to tak.

Na začátku začne jeden a umístí kamkoliv jednu svou kostku. Poté se pravidelně střídáme do té doby, než všichni své kostky vypoužíváme.

Reflexe – Během této aktivity každý zažije úspěch, nelze ji zkazit. Vždy máme nějaký hmotný výsledek. Zároveň celá třída pracuje společně a tím, že se nemluví, cílíme na to, aby se žáci vnímali také jinak než verbálně. Vnímají gesta, postoje, řeč těla. Pro žáky je důležitá reflexe skrz cílené otázky:

Jaké pocity si během stavby měl/a?

Co pro tebe bylo nejtěžší? Co pro tebe bylo nejlehčí?

Jaké pro tebe bylo pracovat v naprostém tichu?

Co se nám společně podařilo?

Za co by ses pochválil? Za co bys pochválil celou třídu?

Za co bys někoho jiného pochválil?

Vzkaz pro kolegy: Aktivita mi přijde velmi přínosná. Mimo jiné jdou aktivity s kostkami velmi dobře obměňovat, a z výsledků jde vytvořit velmi jednoduchá diagnostika vztahů ve skupině. Příkladám odkaz k webináři, kde naleznete informace a praktické ukázky.

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=14175>

Na zvířata a lovce nebo Safari

Cílová skupina – neomezeno

Velikost skupiny – neomezeno

Pomůcky na realizaci – lístečky se jmény zvířat a jejich „cenou“ (každé zvíře má jinou cenu, tým za ní získává jiný počet bodů)

Zadání instrukce – Jsou dva týmy proti sobě (lovci a zvířata). Zvířata si vezmou 3 kartičky (životy) a běží se schovat do lesa – “Zvířata, zalezte do dř.”. Poté začíná lov a lovci jdou hledat zvířata. Pokud lovec zvíře najde, vezme si od něj kartičku a hledá další. Lovci si navzájem nesmí radit – nesmí upozorňovat na zvíře, které najdou a nesmí ulovit jedno zvíře dvakrát. Pokud jedno zvíře najdou dva lovci najednou, dá zvíře prvnímu kartičku a pak má 10 sekund na to, aby uteklo, než ho smí honit druhý lovec. Pokud zvíře přijde o všechny 3 kartičky, odchází zpět na místo, kde je vedoucí. Vedoucí upozorňuje na konec lovu minutu předem – “Poslední minuta lovu.” a poté končí slovy “Lovci, ukončete honitbu, začíná doba páření.” Posčítají se body a hráči si prohodí role. Po druhé hře se rozhodne o definitivním vítězi podle počtu bodů.

Reflexe – Žáci v této hře bojují za sebe a zároveň za tým – vědí, že pokud se neschovají dobře, nejen je druhý tým najde a oni ztratí život, ale ještě k tomu o body přijde celý tým. Každý se může rozhodnout, jestli chce kartičku za hodně bodů (bere velkou zodpovědnost) nebo si raději vezme kartičku s nižší hodnotou, aby to náhodou nepokazil ostatním.

Vzkaz pro kolegy – Pro hru je důležitý členitý terén. Děti (6-15) na táboře byly nadšené a hru chtěly hrát stále dokola. (Můžete znát z letního kurzu v Poříčí.)

Nepřekonatelná překážka

Cílová skupina: min. 4. roč.,

Dá se upravit požadavky, ale obecně čím starší, tím lépe (i z hlediska fyzického vývoje).

Velikost skupiny: 5-20 žáků

Pomůcky na realizaci: provázek a něco, k čemu se dá upevnit (strom, kůl, plot, žebřík...)

Zadání instrukce: Cílem je dostat celou skupinu nad provázkem, aniž by se ho kdokoliv dotknul. Za každý dotek lze třeba zvýšit provázek o 10 cm (nebo méně/více). Za provázkem smí zůstat pouze jeden člen. Výšku provázku volíme podle schopností žáků. Zadání by jim mělo znít zprvu nemožně – o to větší efekt bude aktivita mít. Nesmí to být ale moc nebezpečné! Celkově je třeba si dobře promyslet, jestli tuto aktivitu volit, třída musí být soudržná a schopná, učitel musí žáky dostatečně znát a věřit jim, že si neublíží. Když jsme tuto aktivitu prováděli jako skoro dospělí skauti na instruktorském školení, byl provázek ve výšce 2 metrů a zvyšoval se o 10 cm. Úkol se po zadání zdál až směšně nesplnitelný, ale až jsme pochopili, že to vedoucí myslí vážně, začali jsme konstruovat, jak na to. O to větší dopad na náš kolektiv to mělo, když jsme to nakonec překonali.

Reflexe: Společné pokoření nepřekonatelné překážky (nemusí to být provázek ve výšce) má obrovský vliv na stmelení skupiny. Vypělá skupina si uvědomí, že každý z nich má nějaké schopnosti a nějaká omezení a je lepší, když s nimi jde ven hned. Neměl by nastat výsměch a ponoukání k něčemu, v čem se dotyčný necítí. V reflexi je dobré pracovat s myšlenkovým postupem skupiny v průběhu plnění úkolu, překážkami, které nastaly a s tím, jak se kdo cítil (nebezpečně, vyslyšen, vůdce skupiny, že měl někdo nápad a nedostal prostor, atd.). Např. u nás se dvě holky bály výšek. Jedna to řekla hned, skupina to vzala a kluci začali hned přemýšlet, jak ji bezpečně přenést přes provázek, aby nemusela skákat. Ta druhá si myslela, že to zvládne a nepřiznala to hned. Když už stála nad provázkem (na důmyslné konstrukci z našich chlapců), zjistila, že to opravdu nezvládne a teprve se přiznala. Naše skupina začala hned přemýšlet nad jiným způsobem. Já třeba měla operované koleno a hned jsem přiznala, že se bojím z té výšky skákat. V reflexi jsme si ujasnili, že je lepší, když každý prezentuje své možnosti a omezení hned, abychom s tím mohli od začátku počítat, šetří to pak čas i energii skupiny.

Vzkaz pro kolegy: Opravdu promyslete, jestli je vhodné (a kdy) něco podobného zavádět. V kolektivu, který na to není zralý, může nastat přesně opačný efekt: "A proč se jako bojíš výšek?", "Nemáš rád, když na tebe moc lidí sahá? Nebud' směšný!", "Ale prosím tě, vždyť to není tak vysoko. To přece skočíš.", "Přece neprohrajeme kvůli tobě!" Aktivitu je dobré provádět venku na trávě nebo nad žíněnkami. Nemusí se jednat o provázek.

Nepřekonatelným úkolem může být téměř cokoliv, je ale dobré, když je to jak nejvíce konkrétní a viditelné (byli jsme tam a teď jsme tady; ten kubíkový barel byl prázdný a teď je plný vody z rybníka, apod.).

Společná skládačka

Cílová skupina – 8–12 let

Velikost skupiny – libovolná

Pomůcky na realizaci – Karton nebo tvrdší papír velikosti A3 (nebo větší podle počtu členů)

Zadání instrukce – Papír rozstříháme na tolik dílků, kolik je všech dětí ve skupině. Každý dostane jeden svůj díl a ten podle nálady a vlastního uvážení vyzdobí. Následně se podle hran složí všechny díly opět dohromady tak, aby vytvořily zpět původní tvar papíru či kartonu.

Reflexe – Složená skládačka dává jasně najevo "patříme k sobě". Takto složená skládačka symbolizuje kompletní skupinu. Dětem můžeme říct, že všichni patříme k sobě jako tato skládačka, protože každý tam má svůj dílek a bez něj by to nešlo sestavit, nebylo by to kompletní.

Vzkaz pro kolegy: Není to náročné na přípravu. Délka aktivity se odvíjí od toho, jak složitě se rozstříhá papír a jak šikovné jsou děti. Mnoho dalších skvělých aktivit je na webu zabavdeti.cz.

To jsem já

Cílová skupina: od 1. třídy (Myslím, že lze tuto aktivitu zařadit do první třídy ZŠ, ale klidně i na střední.)

Velikost skupiny: 25-30 žáků

Pomůcky: charakteristickou věc žáků, plachta

Popis aktivity: Každý žák si z domova přinese jednu věc, která je pro něj charakteristická, tu poté uloží pod plachtu, která je na stole. Žáci do místnosti chodí postupně tak, aby navzájem neviděli, co tam jiní přinesli. Když už jsou všechny věci pod plachtou, všichni se posadí před ní a postupně se budou střídat u plachty, kde si vždy jeden žák vytáhne jednu věc, kterou popíše. Popíše:

co vidí

k čemu myslí, že daná věc je

co by asi pro daného člověka mohla znamenat

jak by s ní mohl být spojen

nakonec kdo si myslí, že tam danou věc dal

Poté, co vysloví jméno žáka, ten opoví, zda to on je, pokud ne, dáme žákovi ještě další dvě možnosti. Když se nestrefí ani do jedné z možností, žák, kterému věc patřila se ozve. Ten, kterému věc patřila si jde poté stoupnout na místo spolužáka, který hádal a poví:

proč si vybral tuto věc

co tím chtěl o sobě říct

co si myslí, že o něm vypovídá (například tanec: Vypovídá to o mě, že jsem kreativní, protože vymýšlím nové kroky. Že se nestydím, protože tančím před spousty lidmi. Že se umím vyjadřovat bez slov atd.)

Takto se bude postupovat až do doby, kdy se všichni zúčastnění vystřídají.

Reflexe: Děti se lépe poznají, jak navzájem – jeden druhého, tak i samy sebe, protože se budou muset zamyslet, jakou věc přinést. Jak je vystihuje, jací oni jsou. Také to může pomoci mezi sebou zbořit některé bariéry, když třeba nějaký žák není zrovna oblíbený, děti ho mohou poznat z jiného úhlu, lépe pochopit, jaký je a třeba najdou společnou vlastnost.

Vzkaz pro kolegy: Myslím, že je to velmi pěkná aktivita, nejlépe se realizuje na školách v přírodě, nebo na adaptačních kurzech. Já si pamatuji, že jsme ji hráli v prváku na střední a všechny nás bavila a zároveň jsme se takto lépe poznali.

Ekoaktivita: Úklid okolí

Cílová skupina – celý první stupeň (čím dříve se začíná, tím lépe)

Velikost skupiny – celá třída

Pomůcky na realizaci – rukavice, odpadkové pytle, hrábě, ...

Zadání instrukce – společný úklid (sbírání odpadků, čištění potoka,..), během něhož probíhá s dětmi rozhovor na téma znečišťování přírody a třídění odpadu

Tvorba plakátů, které by měly odrazovat od znečišťování přírody

př. Třídíme odpad. Proč ne ty? Pomáháme přírodě. Proč ne ty?

Reflexe – Celá třída spolupracuje na splnění úkolu. Žáci si díky společné práci rozhovorům uvědomují, jak se chovat k přírodě, a osvojují si návyky třídění odpadu

Vzkaz pro kolegy – lze si zvolit místo blízko školy, které mají žáci rádi (les, park, potok,...)

Nejen úklid okolí, ale i další společné ekoaktivity jsou pro kolektiv skvělé a zejména mladší děti jsou do nich zapálené.

Koridor

Cílová skupina – od 9 let

Velikost skupiny – cca 10 dětí (dá se upravit- můžeme zvýšit počet „raněných“, apod.)

Pomůcky na realizaci – pomůcky na vytyčení trasy (překážkové dráhy)

Zadání instrukce – Žáci stojí před vytyčenou dráhou (koridorem): Vaším úkolem je, že se musíte všichni dostat na druhou stranu koridoru. Nemusíte jít všichni najednou, ale ani nemusíte chodit po jednom. Jakmile se dostanete za cílovou čáru, již se nesmíte vracet zpátky. Čtyři z vás jsou ovšem nějakým způsobem handicapovaní – jeden má zlomenou

nohu, druhý je slepý, třetí je ochrnutý a poslední je hluchý. Musíte si navzájem pomoci a dostat se tak na druhou stranu koridoru všichni.

Reflexe – rozvíjí spolupráci a komunikaci ve skupině, uvědomění toho, že jsou součástí jedné skupiny- „týmu“ a musí se navzájem vyslyšet a pomáhat si,...

Vzkaz pro kolegy: Tuto aktivitu jsem si měla možnost zkusit na střední škole, v rámci předmětu dramatická výchova. Musím říct, že to bylo opravdu náročné a hodně se na tom pozná, jak dobře spolu daný kolektiv „funguje“. Dá se obměňovat, jak počet zraněných, tak i jejich „diagnózy“ nebo i náročnost samotné dráhy. Hodně se dá na této aktivitě i pozorovat osobnost každého žáka – někdo se ujme vedení, ostatní se přizpůsobí, jiní jen kritizují nápady ostatních. Sama jsem tuto aktivitu zkoušela na táboře se svým oddílem, kde byly děti ve věku právě 9 let a bylo to pro ně opravdu náročné se domluvit. Když se jim však podařilo všechny dostat na druhou stranu koridoru, zažívaly obrovský úspěch a pocit sounáležitosti.

Lidské bingo

Na papír si každý žák napíše charakterové vlastnosti (nesmí se opakovat) např. hodný, zlobivý... (poté každý své vlastnosti řekne, aby pí. uč. věděla jaká slova má na výběr. Vlastností musí být tolik kolik je žáků ve třídě. Jakmile to má každý dopsané jde a obchází spolužáky – každý spolužák se musí podepsat pod jednu vlastnost. Poté pí uč. říká slova a kdo má všechna zvolá bingo a vyhraje.

Cílová skupina – 3.,4. třída (aby žáci byli schopni vymyslet tolik vlastností)

Velikost skupiny – nezáleží na počtu

Pomůcky – papír, kreativita

Zadání instrukce

Na papír si každý žák napíše charakterové vlastnosti (nesmí se opakovat) např. hodný, zlobivý... (poté každý své vlastnosti řekne, aby pí. uč. věděla jaká slova má na výběr. Vlastností musí být tolik kolik je žáků ve třídě. Jakmile to má každý dopsané jde a obchází spolužáky – každý spolužák se musí podepsat pod jednu vlastnost. Poté pí uč. říká slova a kdo má všechna zvolá bingo a vyhraje.

Reflexe – tato hra pracuje s pocity, žáci se musí zamyslet nad svými spolužáky. Zároveň může dojít k situaci, kdy na někoho „zbyde“ vlastnost, se kterou se neztotožňuje, a přesto se pod ní musí napsat – jaký z toho má pocit? Opravdu tu vlastnost ani trochu nemá? Bylo mi to příjemné být podepsána pod tímto?

Vzkaz pro kolegy: Tuto aktivitu jsme hráli v sedmé třídě, ale myslím, že ji lze hrát i třeba v té třetí, čtvrté. Nám se hra líbila, leckdy došlo k tomu, že se někdo podepsal pod vlastnost, kterou by mě nenapadlo, že má a pak když jsem nad tím přemýšlela uvědomila jsem si, že je to vlastně pravda.

Každý má kamaráda

Cílová skupina: 5 – 8 let (aktivitu jsem prováděla s dětmi předškolního věku v MŠ, ale zajisté se dá využít i v 1. či 2. třídě)

Velikost skupiny: Počet žáků není omezen (aktivitu jsem prováděla s 12 dětmi)

Pomůcky na realizaci:

- Příběh Přátelství z materiálu Kočičí zahrada

- předmět, který dává dítěti slovo (v mém případě jsem použila Lišku Povídku - plyšovou hračku, která dává dítěti možnost se vyjádřit – kdo má lišku, může mluvit, jinak poslouchá, co dotyčný, který má slovo říká)

- Kartičky s obrázky zvířat (vždy po dvojici, případě lichého počtu dětí jedna trojice)

Zadání instrukce:

Všichni sedí v kruhu, učitel přečte dětem příběh o kočkách z Kočičí zahrady (pro předškolní děti je lepší text mírně poupravit, aby všemu rozuměly).

Fousek, Čiča a Míca šli společně rybařit na jezírko, které je na velké zahradě. „To je krása, že jsme všichni tři spolu,“ raduje se Míca. „Ty, Čičo, se mi líbíš, protože jsi rozhodná a věříš si. A ty, Fousku, protože jsi milý a laskavý.“ „Uvidíme, kdo chytí nejvíce ryb!“ křičí Čiča. Míca hned nahazuje, ale je nepozorná a nevšimne si, že se háček zamotal Čiče do ocásku. „Jsi tak lehkomyšlná a k ničemu! Podívej, co jsi udělala! Nedá se s tebou ani rybařit. Pojď Fousku, jdeme si hrát jinač,“ zlobí se Čiča. Míca zůstala u rybníku sama. „Všechno pokazím, proč jsem tak nemožná, tak k ničemu? Já za to ale nemůžu,“ pláče. „Když tak nad tím přemýšlím, co kdybych zašla za Siamem a řekla mu o jeho magický lektvar? Ten přece, podle Siama, řeší všechny problémy. Teď si ale vzpomínám, že když se Pantoflíček lektvaru napil, nic se nestalo. Dosáhl jen toho, že dostal nakládačku. Nejlepší asi udělám, když se vrátím domů,“ přemýšlí Míca. Odpoledne se Míca potkala s Čičou a Fouskem na malém dvorku. „Ahoj Čičo, omlouvám se ti za dnešní ráno. Jestli si se mnou budete hrát, dám vám své barevné kuličky.“ Čiča se ale nechce o kuličky dělit s Fouskem, odvede proto Mícu stranou a říká: „Ahoj Fousku, už si s tebou nemůžeme hrát, musíme se jít postarat o mé malé sestřičky. Pojď, Míco, jdeme.“ Fousek se v tu chvíli cítil velice špatně. „To jsou ale sobecké kočky,“ přemýšlí. Později odpoledne se všichni znovu potkali na malém dvorku. „Ahoj Fousku,“ říká Míca, „zlobíš se?“ „Jestli se zlobím? Vykašlali jste se na mě a nechali jste mě tu samotného. Co je to za chování?“ „Vy jste mě taky nechali dnes ráno u rybníčku samotnou, a přesto jsem vám odpustila. Pojď, usmíříme se. Je to přece tak hezké, když si spolu můžeme hrát všichni dohromady,“ říká Míca. „Míciný kuličky stačí pro nás všechny. Nejdříve upravíme důlek v zemi a pak můžeme hrát,“ navrhuje Čiča.

Nyní se učitel ptá dětí na otázky, které se týkají přátelství.

Např.: Jak se asi Míca cítila, když zůstala u rybníka sama? Co byste Míce poradili aby udělala / Co byste na jejím místě udělali vy? Bylo chování jejích kamarádů správné? Stalo se ti někdy, že si s tebou tvůj kamarád nechtěl hrát? Proč si s tebou nechtěl hrát? Co jsi udělal?

Hra – Hledání kamaráda

Dětem rozdáme/necháme je vylosovat si obrázky. „Nyní se převtělíme ve zvířátka a za pomoci zvuků si každý najde kamaráda“

- Máme kartičky se zvířátky, na každém je jedno zvíře – vždy tvoří dvojici
- Děti si na vyznačeném prostoru, pouze za pomoci zvuků daného zvířete z kartičky hledají svou dvojici/kamaráda

Hrajeme 2 varianty:

- a) Všichni si najdou svého kamaráda – musíme hrát v sudém počtu, v balíčku jsou všechny dvojice zvířat (pro lichý počet musíme mít jednu trojici kartiček nebo se zapojí i učitel)
- b) 2 a více dětí si nenajde svého kamaráda – z balíčku vyndáme po jedné kartičce a přidáme kartičku s jiným zvířetem – v sudém počtu minimálně 2 děti nenajdou svého kamaráda → Jak se začlení? (žáky necháme, aby se s problémem vypořádali sami, popř. můžeme malé děti navést, k řešení.)

„Co uděláme, aby měl každý svého kamaráda? Záleží na tom, aby kamarádi byli stejní nebo se mohou kamarádit i když jsou odlišní?“

Po hře se opět přesuneme do kruhu a učitel se ptá dětí na otázky, které jsou spojeny s pocity ze hry, s přátelstvím apod. Např.: Jak jste se cítili, když jste nenašli svou dvojici? Děje se tohle i v reálném světě? Jak se zachováme, když vidíme, že je někdo sám?

Reflexe:

- Nevyčleňování dětí z kolektivu / začleňování dětí do kolektivu. Jak se v takové situaci zachovat?
- Důležitost přátelství; můžeme se přátelit i s lidmi, kteří jsou od nás odlišní (pohlaví, kultura, vzhled, apod.)
- Schopnost naslouchat ostatním a dát jim prostor

Vzkaz pro kolegy: Mírné problémy ve třídě se dají řešit za pomoci různých aktivit. Takové aktivity můžeme začleňovat do hodin osobnostní a sociální výchovy, do třídnických hodin nebo třeba do tělesné výchovy. S prevencí rizikového chování je zajisté důležité pracovat s dětmi již od útlého věku, můžeme tím alespoň částečně předejít nepříjemným situacím, které by v dětském kolektivu mohly vzniknout. Pokud se již nějaký problém vyskytne je důležité jej řešit. Nejhorší je, když učitel problém přehlídí nebo dokonce jej neřeší i když za ním dítě přijde s prosbou o pomoc (zde mluvím z vlastní zkušenosti). Na tuto aktivitu jsem se připravovala z knihy Kočičí zahrada (Rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování – metodika pro učitele), kde je mnoho dalších témat (šťěstí, strach, smrt, fair-play, lež, spolupráce, tlak skupiny, nemoc, apod.), které jsou moc hezky rozpracované, ke každé je krátký příběh, metodika a celá je dostupná online.

Řazení na čáře

Cílová skupina – 5. třída (10 11 let)

Velikost skupiny – 10-15 žáků

Pomůcky na realizaci – žádné (popřípadě stopky pro měření času, jak dlouho jim to trvalo; pro ztížení řazení na dlouhé nízké lavičce na tělocvik, na které budou stát už před zadáním úkolu a nesmí z ní během úkolu spadnout/dotknout se země)

Zadání instrukce (jak žákům aktivitu zadáte)

Máte za úkol seřadit se na čáře podle data narození (od nejmladšího po nejstaršího nebo naopak). Při řazení nesmíte komunikovat pomocí slov - ani mluvených ani psaných.

Používejte neverbální komunikaci. Pro kontrolu si řekněte postupně, kdo se kdy narodil.

Aktivitu zopakujeme s jiným zadáním

Představte si nějaké zvíře (pokud možno ne příliš běžné – abychom trochu ovlivnili, že nebude polovina dětí pes nebo kočka). Nikomu neříkejte, jaké zvíře si představujete. Máte za úkol seřadit se na čáře podle velikosti, jaké zvíře představujete (od nejmenšího po největší zvíře). Opět nesmíte mluvit ani psát. Máte povoleno vydávat zvuky jednotlivých zvířat.

Další možné způsoby řazení: podle data narození, podle začínajícího písmene v křestním jméně/příjmení, podle výšky, podle měsíce narození,)

Reflexe

Jakým způsobem se komunikovalo? (Kdo komunikoval nejvíce; kdo se naopak sám hledal, kam patří podle tvořené řady; zda se komunikovalo se všemi; kdo se příliš nezapojoval;...)

Spolupracovali všichni?

Bylo něco nepříjemné?

Kde se popřípadě vyskytl problém?

Vnímali data narození všech (popřípadě koho ano, koho vůbec), když jeden po druhém mluvili před tím, než začali úkol plnit?

Jak dlouho jim to trvalo? (Mohli by to stihnout za kratší dobu?)

Srovnání první varianty a druhé varianty – v čem těžší, v čem lehčí, v čem příjemnější/nepříjemnější,...

(Pokud žáci budou stát při aktivitě na lavičce a pohybovat se pouze na ní – větší, těsnější kontakt mezi žáky – může být pro někoho nepříjemné X větší motivace ke spolupráci, aby nikdo nespadol)

→ Zamyslet se nad sebou ve vztahu k jednotlivým žákům ve třídě

→ Naučit se vnímat i ty, které „moc nemusí“, nekamarádí moc mezi sebou

→ Naučit se spolupracovat ve ztíženějších podmínkách (umět se domluvit bez mluvení, na lavičce – aby nikdo nespádl)

Vzkaz pro kolegy:

zdroj:

http://www.odyssea.cz/localimages/jak_zlepsit_vztahy_v_nasi_tride_2_stupen_zs.pdf?fbclid=IwAR3rSmvMuYWvbmETyr_y8-K6iGfizvVIZYJnWQYHqX9ZjqWoh7ehFdN4g6Q

Našla jsem zajímavý zdroj s mnoha aktivitami vycházející z Osobnostní a sociální výchovy. Zaměřují se na prevenci šikany. Jsou zde hezky sepsané aktivity, které lze využít (je to sice pro 2. stupeň ZŠ, ale myslím si, že některé aktivity lze využít i na 1. stupni).

Tuto aktivitu jsem zkoušela na letním příměstským táboře pro 1. stupeň. Děti to bavilo a bylo zajímavé je při tom pozorovat. Dostali se k sobě i ty děti, které by si vedle sebe nestoupli. (Řadili se podle data narození, podle začínajícího písmene v křestním jméně/příjmení, podle výšky, podle měsíce narození). Bohužel to byla aktivita pouze pro zabavení a žádnou podrobnější reflexi jsem s nimi k tomu neudělala.

Vlastní třídní průzkum

Cílová skupina – aktivitu můžeme použít pro všechny ročníky prvního stupně

Velikost skupiny – aktivitu můžeme provádět s jakkoli velkou skupinou (Nedělala bych s méně než 10 dětmi)

Pomůcky na realizaci – K aktivitě nejsou potřeba, žádné pomůcky. Je dobré, když je ve třídě prostor, aby se děti mohly hýbat.

Zadání – Teď si spolu uděláme malý průzkum. Já vám budu pokládat otázky např. „Kdo má rád zmrzlinu?“ a ten kdo má rád zmrzlinu se postaví. Rozumí všichni tomu, co budeme dělat? Můžeme začít, jste připraveni?

Reflexe – Jde o seznamovací aktivitu, která je poměrně zábavná. Účastníci během ní mohou snadno poznat ostatní. Co mají rádi, co nemají rádi. Žádný účastník této aktivity se nemusí cítit ohrožen. Téměř nikdy se nestane, že by se otázka týkala jenom jednotlivce. Aktivita nesmí trvat moc dlouho, aby se děti nezačaly nudit.

Vzkaz pro ostatní – Otázky musí být pokládány za sebou v rychlém sledu. Děti mají přirozenou potřebu více ji rozvádět např. „Kdo má rád zmrzlinu? – „Já. - Já mám nejradši vanilkovou. - Fuj ta není dobrá nejlepší je čokoládová.“. Děti si nemusí pouze stoupat mohou se někam dojit, nebo se přihlásit.

Běh odvahy a důvěry

Cílová skupina – mladší školní věk (možno využít v jakémkoli věku od mladšího školního věku)

Velikost skupiny – libovolná, minimální počet 10 dětí

Pomůcky na realizaci – žádné (lepicí páska, kužel – na označení místa výběhu)

Zadání – Žáci stojí ve dvou řadách proti sobě, ruce budou držet v předpažení. Označíme místo ze kterého budou žáci vybíhat přibližně 5 metrů od stojících řad. První žák z libovolné řady si stoupne na označené místo a vybíhá do vzniklé uličky tak aby probíhal jejím středem. Žáci v řadách mají za úkol těsně před probíhajícím žákem zvednout ruce do vzpažení. Po proběhnutí se žák staví na konec řady ze které vystoupil. Jako další vybíhá žák z druhé řady. Úkol se opakuje dokud se nevystřídají všichni žáci.

Reflexe – Cílem aktivity je budování důvěry ve skupině. A překonání nepříjemných pocitů při běhu proti překážce.

Vzkaz –Možno hrát v libovolném prostoru. Dítě si samo určuje rychlost běhu a dobu vystartování. Vhodné, aby se vystřídaly všichni žáci včetně učitele.

Pavučina vztahů

Cílová skupina – 5. třída

Velikost skupiny – 20 žáků

Pomůcky na realizaci – klubíčko provázku

Zadání instrukce – Žáci na židlích utvoří kruh. Posadí se tedy tak, aby na sebe všichni dobře viděli. Jeden ze žáků dostane klubíčko provázku a řekne nějakou pochvalu nebo poselství, které by chtěl sdělit. Např. Klubíčko posílám Kubovi, protože jsem moc rád, že mi pomohl, když jsem nemohl najít batoh. Poté klubíčko předá dál. Důležité je, aby si žáci provázek opatrně obmotali kolem prstu a utvořili tak na konci síť, která bude napnutá.

Reflexe – Tato aktivita by měla žáky naučit ocenit ostatní za to, co udělali. Myslím si, že se tímto děti učí ocenit ostatní a projevit svůj názor na to, co společně zažili. Může následovat diskuze, kde děti poví, co je překvapilo, potěšilo nebo jestli s tím, co slyšely, souhlasí.

Vzkaz pro kolegy: Tuto aktivitu je vhodné realizovat třeba po společném výletě, po škole v přírodě nebo po předchozí aktivitě.

Slepý čtverec

Cílová skupina – 3.-5.třída (samozřejmě i pro starší ročníky, věkově tato aktivita nemusí být omezena, sama jsem tuto hru hrála na gymnáziu.)

Velikost skupiny – 4-8

Pomůcky na realizaci – šátky, provaz

Instrukce: (motivace na začátek) Děti, víte všichni, jak vypadá čtverec? Pořádně si ho představte.

Tak si ho všichni společně zkusíme. Rozdělte se do skupiny po 4 a postavte se do tvaru čtverce. Takhle je to jednoduché, že ano?

A teď si vyzkoušíme čtverec naslepo. Rozdělíme se do 3 skupin po 8. Každý z vás dostane šátek a pomůžeme si je společně uvázat kolem hlavy tak, aby nikdo nic neviděl.

Vaším úkolem je vytvořit, co nejpřesnější čtverec pomocí provázku. Velmi důležité je, aby obě vaše ruce zůstaly na provázku a nepustily se ho. Až si budete jistí, že máte hotový správný tvar, sundáte si šátky a podíváte se, jak to dopadlo. Děti si to ve skupinkách mohou zkusit nanečisto, poté předvést celé třídě. Po dokončené aktivitě si můžeme v kroužku popovídat o zvolené taktice jednotlivých skupin.

Reflexe – Velmi důležitá je spolupráce ve skupině a prostorová orientace.

Vzkaz pro kolegy – Tuto aktivitu jsem zkoušela s malými gymnastkami v tělocvičně. Skupinky byly menší, tím byl úkol jednodušší. Je potřeba dát pozor, aby žáci měli obě ruce stále na provázku. Čím větší skupina, tím je úkol těžší na vytvoření čtverce. Je dobré všechny skupiny sledovat postupně při tvoření čtverce.

Nejvíce fungovalo, když si jedna skupina zvolila jednoho zástupce, který se všemi mluvil a napovídal jim, kam by se kdo měl posunout.

Tuto aktivitu je možné realizovat jak v prostoru třídy, tak i venku na čerstvém vzduchu, kde je více prostoru. Tato aktivita se hodí například: na tělesnou výchovu, školy v přírodě, seznámení nového kolektiv apod.

Provazová lávka

Cílová skupina: 12+ (žáci se musí lépe znát)

Velikost skupiny: cca 15 žáků

Pomůcky pro realizaci: stabilní židle

Zadání instrukce:

Spolu s dětmi vyrovnejte židle (dle počtu žáků) do kruhu tak, aby se vzájemně dotýkaly.

Každý žák se postaví na jednu ze židlí – nejlépe bez bot.

Vyberte si zadání z následujících možností a třídě zadejte instrukce. Úkolem je se seřadit bez předešlé domluvy podle:

Výšky (od nejvyššího k nejmenšímu)

Abecedy začátečních křestních jmen (od A do Z)

Data narození

Tak aby nikdo nepromluvil a nesestoupil ze židlí, při realizování aktivity s menšími dětmi můžeme aktivitu dělat bez židlí.

Reflexe:

Otázky k diskuzi:

Jak se vám technika podařila?

Spadl někdo z vás na zem? Jak se to stalo?

Kolem koho ze spolužáků jste procházeli s největší důvěrou?

Co vám činilo největší problém?

Byl někdo, kdo průběh techniky řídil?

Kdo podle vás ostatním nejvíce pomáhal?

Vzkaz pro kolegy: Skvělá aktivita, kterou máte vymyšlenou hned a nemusíte mít na to mnoho pomůcek.

Vzkazy na záda

Cílová skupina: 4 a 5 třída

Velikost skupiny: celá třída (20-30 žáků)

Pomůcky na realizaci: velký papír, tužka (prostorná třída)

Zadání instrukce: Každému žákovi je přidělán záda velký list papíru. Žáci chodí po třídě a píšou vzkazy na záda svých spolužáků. Vzkazy by se měli týkat toho, co si o spolužákovi myslíte, proč je pro vás důležitý.

Poznámka: V zadání je dobré zdůraznit, že vzkazy musí být pouze pozitivní či neutrální. Při negativní zpětné vazbě nebude možné nechat žáky aktivitu dokončit, hrozilo by vážné narušení vztahů. Dále je možné vzkazy strukturovat do kategorií „jsem, mám, umím“. Žáci snáze vymýšlí charakteristiky, když vidí na papíru tyto tři sloupce.

Reflexe: Každý si prohlídne vzkazy. Co vás a) potěšilo b) překvapilo, c) donutilo se nad sebou zamyslet?

Vzkaz pro kolegy: Tato aktivita se dá dělat ve většině tříd na zjištění pevnosti vztahů v dané třídě. Zjišťujeme, jak fungují vazby ve třídě, zda nejsou nějaké problémy v kolektivu, zda někdo není vylučován. Problém by však mohl být ve třídě, kde už dopředu víme, že je nějaké sociálně vyčleněné dítě.

(Tuto aktivitu jsem realizoval na soustředění juda, kde bylo věkové rozpětí od 8 do 13 let. Až na jedno dítě byli po aktivitě všichni veselejší, kolektiv se upevnil, děti dostali kladnou reflexi ohledně svého chování. Jeden chlapec (9let) však dostal jen asi 3 vzkazy (ostatní zhruba 6,7) a plakal. Nestalo se však, že by děti psali cokoli špatného, nebo ponižujícího, to by aktivitu velmi ovlivnilo.)

DOPROVODNÝ LIST K MATERIÁLU V PORTFOLIU

O jaký typ produktu se jedná?

- Výpisky ze zajímavé knihy či článku
- Výpisky z reportáže, rozhovoru či videa
- Poznámky z přednášky či semináře
- Příprava vyučovací hodiny s reflexí
- Poznámky z náslechů ve výuce
- Esej
- Ročníková práce
- Referát
- Plakát
- Myšlenková mapa
- Zpětná vazba (od fakultního učitele, VŠ učitele, spolužáka...)
- Jiný: _____

O čem materiál pojednává? Jaké téma se v něm objevuje?

Soubor aktivit pro posílení třídního kolektivu.

Proč je pro mě tento materiál důležitý? Jak přispěl k mému profesnímu rozvoji? Čím se stal významný na mé cestě stát se učitelem? Co konkrétně dokládá, ilustruje, vysvětluje?

Hry a rovinové aktivity pro děti, které jsme vytvořili se spolužáky na hodině psychologie.

Jakou otázku k tomuto tématu ještě mám? Jaká odborná literatura či teorie hledá na toto téma odpovědi? Kde se mohu dozvědět o této problematice více?

- Metodika, Práce s třídním kolektivem, Kucerauská A., 2012
- Třídní klíč a Školní klíč, Čapek R., Grada 2010

Dobrý den,

Jsem pravdu nadšená, jak svědomitě plníte úkoly, včetně rouškové výzvy.

Moc děkuji za zaslání foto a „důkazy“ o tvorbě roušek. Oceňuji kreativitu i nasazení.

Učitelské praktikum- náhradní úkol:

Dále posílám ukázkou DISTANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ paní učitelky Petry Šubrtové ze ZŠ Petřiny (naš první následek). Jedná se o dobrovolný úkol pro děti z 1. ročníku.

A. Všichni se podívejte na tato videa a formulujte odpovědi na tři otázky:

https://photos.google.com/share/AF1QipPpR07OnLijHcKLeT86z0fS2NEParewxX9Po-XnCqch5J6youaDyXUeO3SOdktJ_A?key=YkdwWXFQqNjgbURqSmd5VUFTamJwRnBxcnh5MjdB

https://photos.google.com/share/AF1QipOfVbewBvFoHx-iyC01rMSBi8vU1v_iKTy7D4yfQZuzxfQGhUSa_3ZfNZErAtuo5w?key=NDJzV1ppcndhblByRm10SWxINFhKQTU0ZHRLcXRR

- Co bylo cílem paní učitelky?
- Jak se tato video vztahují k badatelské výuce?
- Co odhadujete, že bude na tento úkol navazovat?

B. Aktivita povinná pro ty, kteří v tomto týdnu zatím nevytvářejí vlastní výukové materiály ve spolupráci s fakultní učitelkou, a dobrovolná pro všechny 😊! Vyberte si jednu ze dvou možností.

a) K předloženému zadání dobrovolné aktivity pro žáky 1. třídy pracovní list vytvořte „arch badatele“, který bude respektovat jednotlivé kroky badatelsky orientované výuky a do kterého by prvňáčci mohli zaznamenávat postupné výsledky svého bádání. Inspiraci pro tvorbu pracovního listu naleznete u pana učitele Tichého a jednotlivé kroky badatelské výuky vysledujete v hodině paní učitelky Olšákové zde:

https://www.youtube.com/watch?v=KAOrY2zvsno&feature=emb_logo

b) Na základě inspirace od paní učitelky Petry Šubrtové vytvořte vlastní námět badatelsky orientované výuky v hodině prvouky/přírodovědy pro žáky z třídy, ve které praktikujete. Vytvořte přípravu na vyučování (dle požadavků kladených na přípravu vyučovací hodiny) s jasně formulovaným výukovým cílem, která bude respektovat jednotlivé badatelské kroky (inspiraci naleznete zde:

https://www.youtube.com/watch?v=KAOrY2zvsno&feature=emb_logo

DOPROVODNÝ LIST K MATERIÁLU V PORTFOLIU

O jaký typ produktu se jedná?

- Výpisky ze zajímavé knihy či článku
- Výpisky z reportáže, rozhovoru či videa
- Poznámky z přednášky či semináře
- Příprava vyučovací hodiny s reflexí
- Poznámky z náslechlů ve výuce
- Esej
- Ročníková práce
- Referát
- Plakát
- Myšlenková mapa
- Zpětná vazba (od fakultního učitele, VŠ učitele, spolužáka...)
- Jiný: podání badatelské práce + videa

O čem materiál pojednává? Jaké téma se v něm objevuje?

badatelská práce na téma dubu. Zasaření
základu a vypěstování maleho stromčeka.

Proč je pro mě tento materiál důležitý? Jak přispěl k mému profesnímu rozvoji? Čím se stal významný na mé cestě stát se učitelem? Co konkrétně dokládá, ilustruje, vysvětluje?

Tato práce inspirovala nejen mě, ale i další
učitelky na základních školách, se jsem
pomáhala stejným tématem pracovat pro jinou
partu učitelky a bylo to velmi přínosné.

Jakou otázku k tomuto tématu ještě mám? Jaká odborná literatura či teorie hledá na toto téma odpovědi? Kde se mohu dozvědět o této problematice více?

Integrovaná tematická výuka, Kovalíková J., Spisovatel 1993

POČÍTÁNÍ S ČÍSLY VĚTŠÍMI NEŽ 1000

Pro rodiny s možným přístupem k internetu doporučuji na těchto dvou odkazech procvičování počítání s čísly do 10 000.

<https://skolakov.eu/matematika-4-trida/numerace-do-10000>

https://www.onlinecviceni.cz/exc/list_topic_mat1.php

Dále posílám pracovní list, který je možné vytisknout, ale většina cvičení se dá vyplňovat i bez tisku.

Pro rodiny bez přístupu ke všemu doporučuji procvičování na základě toho, že si dítě samo vymyslí čísla čtyřciferná, nejprve si je přečte, poté je může rozdělit a zaokrouhlovat na jednotky, desítky, stovky a tisíce. Pro lepší orientaci se v čísle, doporučuji psát do tabulky. Níže uvedu příklad. S vymyšlenými čísly poté bude dítě počítat. Bude je písemně sčítat, odčítat, násobit a dělit. Toto procvičování počítání, zaokrouhlování a čtení vysokých čísel nad 1 000 je možné dělat kdekoliv a kdykoliv, stačí k tomu pouze kus papíru, pero a chuť řešit matematické operace, které si samy vymyslíme.

Číslo	Tisíce	Stovky	Desítky	Jednotky
3 846	3	8	4	6
7 307	7	3	0	7
1 594	1	5	9	4

Mypočítej. Výsledky najdi v tabulce.

$$\begin{array}{r} 3236 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8765 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6750 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5089 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9070 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2048 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1478 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4028 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5652 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

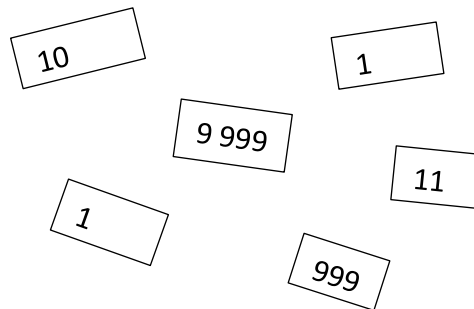
$$\begin{array}{r} 3105 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

6745	5646
1484	3240
2039	4033
9067	5096
3113	8774

Napište největší trojčíferné číslo a nejmenší číslo čtyřčíferné.

Napište největší číslo čtyřčíferné a nejmenší číslo pětícíferné.

Pozorujte sloupce čísel:

- Z každého sloupce vyber vždy dvě čísla. Ty spolu sečti, odečti.
- Z každého sloupce vyber největší a nejmenší číslo. Ty spolu vynásob a vyděl.

1 578	2 184	1 221	2 468	3 579	4 333
1 676	1 936	3 923	4 862	3 795	3 444
872	2 541	2 872	8 624	3 957	5 777
1 274	939	3 443	6 482	5 397	7 555

Počítej, spojuj čárou výsledky z jednoho řádku a dokresli.

$$1540 + 60 = \underline{1600}$$

$$4710 + 90 = \underline{\quad}$$

$$8430 + 70 = \underline{\quad}$$

$$2650 + 80 = \underline{\quad}$$

$$5890 + 30 = \underline{\quad}$$

$$3280 + 40 = \underline{\quad}$$

$$1570 + 30 = \underline{\quad}$$

$$8450 + 50 = \underline{\quad}$$

$$1190 + 70 = \underline{\quad}$$

$$3500 - 60 = \underline{3440}$$

$$9900 - 10 = \underline{\quad}$$

$$6400 - 50 = \underline{\quad}$$

$$5220 - 40 = \underline{\quad}$$

$$7210 - 70 = \underline{\quad}$$

$$1340 - 80 = \underline{\quad}$$

$$2800 - 70 = \underline{\quad}$$

$$3400 - 80 = \underline{\quad}$$

$$6400 - 50 = \underline{\quad}$$

2730

.

9890

3320 1260

4800

8500 6350

5920

1600

5180

.

7140

3440

DOPROVODNÝ LIST K MATERIÁLU V PORTFOLIU

O jaký typ produktu se jedná?

- Výpisky ze zajímavé knihy či článku
- Výpisky z reportáže, rozhovoru či videa
- Poznámky z přednášky či semináře
- Příprava vyučovací hodiny s reflexí
- Poznámky z náslechlů ve výuce
- Esej
- Ročníková práce
- Referát
- Plakát
- Myšlenková mapa
- Zpětná vazba (od fakultního učitele, VŠ učitele, spolužáka...)
- Jiný: Pracovní list

O čem materiál pojednává? Jaké téma se v něm objevuje?

pracovní list na matematiku pro 4. ročník ZŠ.

Proč je pro mě tento materiál důležitý? Jak přispěl k mému profesnímu rozvoji? Čím se stal významný na mé cestě stát se učitelem? Co konkrétně dokládá, ilustruje, vysvětluje?

nasledovala jsem si, jak se to dělá u
(počítání s čísly většími než 1000).

Jakou otázku k tomuto tématu ještě mám? Jaká odborná literatura či teorie hledá na toto téma odpovědi? Kde se mohu dozvědět o této problematice více?

matematika - příručka pro učitele; Molnár J., Novák B.,
Drozd

Pracovní list – český jazyk

PIŠ DO KŘÍŽOVKY VYJMENOVANÁ SLOVA.

1. Sníh se na slunci

2. Jmenuje se

3. Ubíhat, téct

4. Kopytníci mají

5. Letiště v Praze

6. Část dolní končetiny

7. Hltá

8. Ohrožený vodní živočich

9. Bylina hořké chuti

10. Ptáci svoje pírka

11. Přemisťovat sypké látky

12. Vydávat radostné zvuky

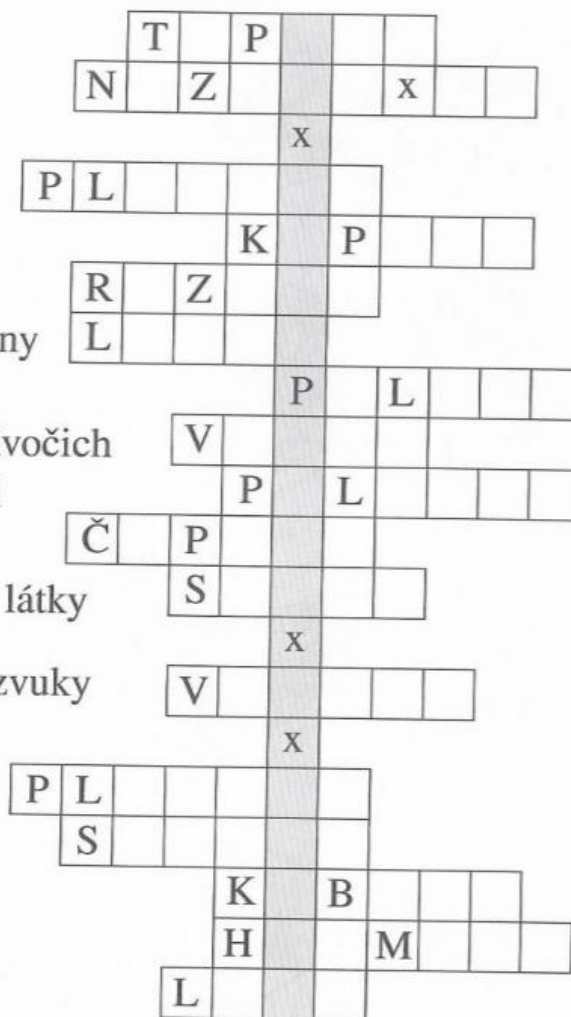
13. Ničím nešetřit

14. Neuvařený

15. Samice koně

16. Živočich s ulitou

17. Bez srsti, holý

Nápověda: v křížovce je napovězeno vždy 1. písmeno slov a písmeno určující řadu vyjmenovaných slov, ze kterých máš vybrat slova do křížovky.

Tajenka: (písmenka zapisujte pozpátku)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

DOPIŠ NAD PODST. JMÉNA VZORY VE STEJNÉM TVARU JAKO PODST. JM. A DOPLŇ KONCOVKY.

Solné LAMP___, na nových BRUSL___CH, o HOL___,

v bílé KOŠIL___, mezi BUDOVAM___, v KRV___,

kolem ŠKOL___, PÍSNĚM___, KOSTM___, ŽENAM___.

4.D - Indiáni

 DOPIS K OBRÁZKŮM PODST. JM. VE SPRÁVNÉM TVARU.

ZA ČERNÝM LEŽELO MALÉ NAD
NÍM SE TYČIL KAMENNÝ HRADNÍ
PEČLIVĚ STŘEŽIL ČASU. JEDNOHO DNE

ZJISTIL, ŽE SE ČASOMÍRA PŘEDBÍHÁ. POVOLAL
MOUDRÉ Z CELEHO KRÁLOVSTVÍ.

DOSLECHLA SE O TOM MLADÁ
Z VENKOVSKÉHO VZALA

Z PŘEVLEKLA SE ZA A ŠLA NA
 NECHALA SE ZAVŘÍT DO VĚŽE SE SLIBEM,

ŽE OPRAVÍ. MEZI ŽELEZNÁ KOLEČKA
DALA KUŘECÍ SE ZPOMALIL A
ZAČAL UKAZOVAT SPRÁVNÝ ČAS. ŠŤASTNÝ

PANOVNÍK POZVAL OPRAVÁŘE NA VEČEŘI.

PŘEKVAPILO JEJ, KDYŽ PŘIŠLA KRÁSNÁ .

DAL JÍ KYTICI A BRZY HRADEM ZNĚLA

SVATEBNÍ .

a) ZAKROUŽKUJ POUZE VZORY RODU STŘEDNÍHO
A VYPIŠ JE V 1. PÁDĚ ČÍSLA JEDNOTNÉHO:

DOPROVODNÝ LIST K MATERIÁLU V PORTFOLIU

O jaký typ produktu se jedná?

- Výpisky ze zajímavé knihy či článku
- Výpisky z reportáže, rozhovoru či videa
- Poznámky z přednášky či semináře
- Příprava vyučovací hodiny s reflexí
- Poznámky z náslechů ve výuce
- Esej
- Ročníková práce
- Referát
- Plakát
- Myšlenková mapa
- Zpětná vazba (od fakultního učitele, VŠ učitele, spolužáka...)
- Jiný: Pracovní list

O čem materiál pojednává? Jaké téma se v něm objevuje?

Pracovní list na český jazyk pro 4. ročník ZŠ.
Téma: procvičování významových slov a postavení
jich v ročníku středního.

Proč je pro mě tento materiál důležitý? Jak přispěl k mému profesnímu rozvoji? Čím se stal významný na mé cestě stát se učitelem? Co konkrétně dokládá, ilustruje, vysvětluje?

Vyhledala jsem si s úkoly a potěšilo mě,
že to děti bavilo vyhledávat.

Jakou otázku k tomuto tématu ještě mám? Jaká odborná literatura či teorie hledá na toto téma odpovědi? Kde se mohu dozvědět o této problematice více?

Nic kromě materiálů ke učivu (Český jazyk
od základů, Pavel Polesný, JAS 2002)